

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

186

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

Anul 19

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

august 2025

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Balerinele, de Edgar Degas

CUPRINS

Ștefan Augustin Doinaș / Poeme	3
George Petrovai / Despre Kafka și kafkianism ...	4
Dorcescu Eugen / Poezii ...	7
Mihai Batog Bujeniță / Familia, celula de bază a societății ...	8
Voican Ghioroiu / Secetă - Doamne....	11
Ștefan Lucian Mureșanu / Conceptul de autoritate ...	13
Nicolae Dina / Un pelerin pe cărările poeziei...	14
Nicolae Grigorie Lăcrița / Excomunicarea lui Spinoza ...	16
Gheorghe Constantin Nistoroiu / Confucius și Eminescu ...	17
Daniel Juverdeanu / Poezii ...	18
Carmen Cristina Oltean / Cuvântul ca destin ...	19
Ionel Necula / Ștefania Oproiescu, Universul ...	20
George Roca / Rusaliile ...	21
Stelian Platon / Poezii ...	24
George Anca / Scripte ...	25
Ionel Novac / Junimiștii cahuleni ...	27
Elena Oprea / Poezii ...	30
Gruia Cojocarui / Carul cu nestemate ...	31
Valentina Teclici / Mamă știi ceva? ...	33
Ion Iancu Vale / Maxime și cugetări ...	34
Ithaca / Poezie fără frontiere ...	35
Gabriela Căluțiu Sonnenberg / Intenția contează ...	36
Dumitru Ionescu Vrăneșteanu / Capsomanul ...	37

INFO CLIMATE

Coperta I :
Balerinele,
de Edgar Degas

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamal Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Redactor șef: *Ion Iancu Vale*

Redactor șef-adjunct: *prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca*

Colegiul redacțional: *Florea Turiac, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen Georgeta Popescu, Elena Oprea, Daniel Juverdeanu*

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

POEME

Ștefan Augustin DOINAȘ

Ștefan Augustin DOINAȘ

Mistrețul cu colți de argint

*Un prinț din Levant îndrăgind vânătoarea
prin inimă neagră de codru trecea.
Croindu-și cu greu prin hățișuri cărarea,
cânta dintr-un flaut de os și zicea:*

*- Veniți să vânăm în păduri nepătrunse
mistrețul cu colți de argint, fioros,
ce zilnic își schimbă în scorburi ascunse
copita și blana și ochiul sticlos...*

*- Stăpâne, ziceau servitorii cu goarne,
mistrețul acela nu vine pe-aici.
Mai bine s-abatem vânatul cu coarne,
ori vulpile roșii, ori iepurii mici ...*

*Dar prințul trecea zâmbitor înainte
privea printre arbori atent la culori,
lăsând în culcuș căprioara cuminte
și lînșul ce râde cu ochi sclipitori.*

*Sub fagi el dădea buruiana-ntr-o parte:
- Priviți cum se-nvârte făcându-ne semn
mistrețul cu colți de argint, nu departe:
veniți să-l lovim cu săgeata de lemn!...*

*- Stăpâne, e apa jucând sub copaci,
zicea servitorul privindu-l isteț.
Dar el răspundea întorcându-se: - Taci..
Și apa sclipea ca un colț de mistreț.*

Sub ulmi, el zorea risipite alaiuri:

*- Priviți cum pufnește și scurmă stinghier,
mistrețul cu colți de argint, peste plaiuri:
veniți să-l lovim cu săgeata de fier!...*

*- Stăpâne, e iarba foșnind sub copaci,
zicea servitorul zâmbind îndrăznet.
Dar el răspundea întorcându-se: - Taci..
Și iarba sclipea ca un colț de mistreț.*

Sub brazi, el striga îndemnându-i spre creste:

*- Priviți unde-și află odihnă și loc
mistrețul cu colți de argint, din poveste:
veniți să-l lovim cu săgeata de foc!...*

*- Stăpâne, e luna lucind prin copaci,
zicea servitorul râzând cu dispreț.
Dar el răspunde întorcându-se: - Taci..
Și luna sclipea ca un colț de mistreț.*

*Dar vai! sub luceferii palizi ai boltii
cum sta în amurg, la izvor aplecat,
veni un mistreț uriaș, și cu colții
îl trase sălbatic prin colbul roșcat.*

*- Ce fiară ciudată mă umple de sânge,
oprind vânătoarea mistrețului meu?
Ce pasăre neagră stă-n lună și plânge?
Ce veștedă frunză mă bate mereu?...*

*- Stăpâne, mistrețul cu colți ca argintul,
chiar el te-a cuprins, grohăind, sub copaci.
Ascultă cum latră copoi gonindu-l..
Dar prințul răspunse-ntorcându-se. - Taci.*

*Mai bine ia cornul și sună întruna.
Să suni până mor, către cerul senin..
Atunci asfinții după creste luna
și cornul sună, însă foarte puțin.*

Amanta

*Amețitoare, albă stalactită
care susține bolta unui gând
cu trupul ei de raze, spumegând,
cu gura tragică și răzvrătită;*

*profil de-argint, ca marea-ntr-un intrând,
de unde praguri tot mai sus invită
spre-o altă lume, furtunos invită
din maluri și azururi, rând pe rând;*

*orgolioasă de singurătate,
tiranică, născută în delir,
rivală-n străluciri cu orhideea;*

*așa mai bântuie cu voluptate
punând pe fruntea mea stigmat și mir
amantă fără patimă, Ideia.*

Doar Tu

*Când omul, prăbușit, la început,
în iarba dușmănoasă și-n țărână
adulmecă-n târâșul greu, pe-o rană,
miresmele ce se-nălțau din lut
și, nemaivrând ostatic să rămână
sub zarea strivitoare ca un scut,
se răsuca s-o urce, renăscut
și se-agăța de fulgere c-o mână,
acea cumplită smulgere din smolă
cu palma-ntoarsă ca o cupă goală
fu primul dans în care se zbătu,
elan de floare palidă, învolă,
vibrat pe scări de sunete spre boltă
pe care-n mers îl amintești doar tu.*

DESPRE KAFKA ȘI KAFKIANISM (INTENȚIUNI MONOGRAFICE)

George PETROVAI

Continuare din numărul trecut

1. A doua scrisoare către tata

Dragă tată,
Îți trimit și aceasta a doua scrisoare, deși nu sper să-ți parvină, așa cum de altminteri nu ți-a parvenit nici prima. Cu toate astea țin să fie cât mai bine întocmită, căci ea se vrea mărturisirea mea sinceră în legătură cu raporturile statornicite între noi din copilărie și până în clipa de față.

Să nu-ți fie cu supărare, dar amintirile mele din cea mai fragedă pruncie sunt realmente strivite de imaginea ta de om satisfăcut de sine, care cu regularitate își pendula rigorismul între o severitate suportabilă și un autoritarism de factură tiranică.

Cu siguranță că nu-ți mai amintești multe dintre acele scene educative, care pe mine de fiecare dată mă marcau în chip dureros: când strigai la mine și mă certai, când îmi interziceai cu trufie să te contrazic, ori când îți înfigeai săgețile sarcasmului tău răutăcios în sensibilitatea mea de copil. Așa că, dragă tată, dacă lăsăm la o parte influențele exercitate de viață asupra mea, în fond eu nu sunt decât produsul educației tale. E drept, un surprinzător produs à rebours, dacă avem în vedere faptul că tu vroiai să faci din mine un adevărat Kafka – voinic, îndrăzneț și răzbătător, adică asemeni ție, pe când firea mea de Löwy, fire moștenită de la mama, mă împingea irezistibil spre studiu, cugetare și visare. Și astfel, sub pecetea grea a personalității tale, eu m-am transformat tot mai mult într-un introvertit, prin urmare se adâncea de la o zi la alta prăpastia dintre noi, dintre năzuințele tale legate de mine și realitatea oglindită în bicisnica mea persoană.

Însă cu toate excesele tale ce mă băgau în sperieți, fii convins că te iubeam și că-mi regretam amarnic acele încăpățănări și nereușite care ție-ți provocau frecvente accese de furie. După cum sunt convins că și tu mă iubeai, dar – ca și cum te-ai fi jenat de însăși posibilitatea exprimării tandre a sentimentelor, recurgeai la cele mai inadecvate forme de redare a grijii și duioșiei paterne, și care în inima mea înfricoșată

deveniseră inseparabile de ființa ta puternică: uneori strigăte și amenințări, alteori reproșuri și insulte. În schimb nu sunt atât de convins că în ceea ce te privește ai regretat vreodată metodele aspre de educație cu care invariabil mă reduceai la tăcere...

În pofida raporturilor stranii dintre noi, care și-au avut partea lor de contribuție la ulterioara mea însingurare, nu aș fi admis în ruptul capului ca cineva din afara familiei să-ți judece aroganța și metodele traumatizante utilizate. Dimpotrivă, mă ungea la inimă când auzeam că ești lăudat pentru îndemânarea și perseverența dovedite în afaceri, iar în raporturile cu colegii de școală sunt convins că n-aș fi ezitat nici o clipă să-ți apăr onoarea, atunci când ar fi fost cazul, chiar cu prețul sângelui meu. Din fericire pentru mine și puținica mea voinicie, niciodată nu s-a atins acest punct de criză în discuțiile dintre noi...

Într-un asemenea mediu prea puțin propice unei dezvoltări normale, foarte de timpuriu mi-am pus problema binelui și răului, îndeosebi atunci când tu nu aveai nici o părere într-o anumită chestiune, dar cu toate astea părerile celorlalți în respectiva chestiune erau după tine profund eronate, și când furios pe această jenantă sterilitate în materie de idei, te porneai să-i înjuri de-a valma pe toți.

După ani și ani am început să țin un Jurnal, în care – memorând acele vremuri tulburi din copilărie și adolescență, iată ce notez în legătură cu binele și răul:

Există un rău absolut?

Întreaga existență umană, aidoma unui foarte complicat carusel, se învârtă cu tot mai mare iuțeală în jurul axului principal constituit din bine și rău. Genesa biblică ne asigură că prima pereche umană și-a pierdut pentru totdeauna liniștea edenică a nceputului omogen și neprihănit, după ce prin gura șarpelui corupător a aflat că-i stă în putere să influențeze destinul urmașilor prin înlocuirea binelui necuprins cu jocul mult mai captivant al eternei opoziții dintre bine și rău. Și astfel, odată cu acel nenorocit de măr furat, a demarat istoria divertismentului și a plictiselii umane, care a atins binecunoscutele cote din zilele noastre...

Se subînțelege că după ce-au pierdut dreptul de moștenire asupra Edenului, nici oamenii n-au stat cu mâinile în sân. Că ce și-au zis sărmanii de ei? Împotriva sentinței divine nu putem face recurs (Curțile de Apel încă nu-și intraseră în pită), capul șarpelui primordial nici vorbă să-l strivim sub bocancii infanteriștilor ori sub șenilele carelor de luptă, atâta timp cât fandositul de el zboară mai ceva ca gândul, așa că nu ne rămâne decât să ne răfuim cu el în plan conceptual, unde la o adică putem oricând să-i demonstrăm că nu există.

Ce-i drept, nu la fel de lesne stau lucrurile cu inima, adăpostul preferat al răului, de unde acesta conduce

lumea și unde până în clipa de față nu se simte serios amenințat nici de fumul de tămâie, nici de eficacitatea leacurilor ori de precizia transplanturilor...

Și iac-așa, încă din zorii cugetării sale, omul s-a străduit să elaboreze teorii cât mai subtile și mai convingătoare despre bine și rău. Lucrurile au mers târâș-grăpiș până în vremea lui Platon, când acest mare pontif al gândirii umane a spus-o cât se poate de răspicat: Adevărata lume este cea a arhetipurilor sau Ideilor (ex. Ideea de frumos sau „frumosul în sine”), esențe suprasensibile care sunt dominate și pătrunse de Ideea de bine, un principiu suprem de natură divină!

Potrivit teoriei platoniciene, obiectele percepute prin simțuri nu ar fi decât umbre sau copii degradate ale Ideilor și nu ar avea realitate decât în măsura în care participă la Idei. Întrucât din totdeauna au fost oameni care au dorit în mult mai mare măsură să știe decât să aibă (din fericire pentru omenire încă mai există asemenea visători de mare preț și în zilele noastre), Platon a decretat că știința adevărată nu poate avea alt obiect decât Ideile și că lucrurile sensibile pot fi numai obiectul opiniei (doxa).

(N.B. Kalokaghatonul sau obsesia îmbinării dintre bine și frumos este o splendidă împlinire a acestei aspirații platoniciene.)

Autoritatea filosofiei platoniciene a fost într-o vreme atât de mare, încât la circa 1000 de ani de la elaborarea ei, mult enigmaticul și surprinzătorul filosof David ni se dezvăluie ca un neoplatonic get-beget, foarte grijuliu cu distincția operată de Maestru în rândul arhetipurilor sale. Căci spunea David: „Iar binele este mai de preț ca adevărul, ca fiind mai universal”.

Dar – fapt valabil și pentru filosofia platoniciană – există un miraculos raport intrinsec între farmecul și influența exercitată de marile creații ale omenirii: Chiar dacă autoritatea exercitată de ele asupra spiritualității și înțelepciunii universale cunoaște perioade de recul sau – mai exact – de relaxare, influența potențială nu scade, ci – dimpotrivă – sporește, grație farmecului lor inalterabil.

*

Și atunci, noi ce de azi, ce trebuie să înțelegem prin bine, după ce atâtea minți luminate s-au străduit să descojească noțiunea și s-o desfacă în bucăți ca pe o portocală și după ce avem știre (cunoașterea ar fi după același Platon o reamintire) că întreaga istorie umană se prezintă ca o nesfârșită listă a frământărilor și suferințelor umane, a ciocnirilor (Hegel le spunea coliziuni) dintre bine și rău, ciocniri din care răul de regulă iese biruitor, dacă ar fi să ne gândim doar la uriașele cohorte ale celor căzuți în războaie ori ale celor secerați de epidemii, ba chiar la vremurile de azi, când atâția și atâția semeni de-ai noștri sunt înghițiți cu fulgi cu tot de Molohul ambiției și trufiei, respectiv de cel al urii și cruzimii?!

E clar, prin bine trebuie să înțelegem nu doar o

speranță și o aspirație mereu perfectibilă în urcușul anevoios al omului înspre Binele suprem. Căci binele este o valoare cu caracter istoric, care diferă de la o epocă la alta, de la o categorie socială la alta, de la om la om.

Aflăm, astfel, că mai presus de binele hedonic sau cirenaic, cel creat în secolul al IV-lea î.e.n. de filosoful Aristip din Cirene, și mai presus de utilitarismul cantitativist al lui Bentham, se situează binele moral, adică binele suprem. De ce suprem? Pentru că un asemenea bine presupune unitatea fondului și a formei, altfel spus îmbinarea efortului depus întru desăvârșirea continuă (ca de pildă renunțarea la anumite plăceri), cu conștiința binelui – forma subiectivă adecvată. Or, forma conștientă a binelui necesită o serie întreagă de procese intelective, volitive și afective, cum ar fi: actul de deliberare (premeditare) și alegere, scopul moral, intenția morală, mijloacele morale adecvate, judecățile morale, motivele morale. Vine apoi forma corespunzătoare a manifestărilor exterioare, prin care se exprimă elementele conștiinței morale, căci binele moral este funcția socialului.

În ceea ce privește răul, văzut ca funcție a antisocialului, deosebim un rău biologic (boală, suferință), de un rău datorat cataclismelor naturale și mai ales de un rău moral, care de regulă se identifică cu egoismul și individualismul. De precizat că răul social-economic, politic sau ideologic poate favoriza apariția răului moral în viața oamenilor (unii criminali caută ca prin atrocitățile comise să-și răzbune suferințele și frustrările îndurate în copilărie), după cum un rău social și moral poate fi în același timp un bine individual, cel puțin la nivel sensibil (hedonic sau utilitar).

Două concluzii se desprind din această scurtă expunere asupra răului:

1) Asemenea binelui, răul este noțiunea polară ce aparține moralei, prin urmare orice greșeală este un rău, întrucât greșeala este de ordin moral, pe când eroarea este de ordin logic;

2) Relativitatea celor două noțiuni polare, știut fiind că în dezvoltarea lor istorică binele și răul se transformă deseori în contrariul lor. Astfel, în societățile antice, nimeni nu vedea vreo contradicție între a fi civilizat și a-i trata cu cruzime pe sclavi. Tot așa, în Evul Mediu se considera un lucru firesc în a-ți lichida fizic adversarii politici și în a arde pe rug ereticii și vrăjitoarele.

*

Iar acum, după aceste precizări, ce putem spune: Există sau nu există un rău absolut? Deși suntem înclinați să-i acceptăm ființarea și prezența neîncetată în noi și în afara noastră sub numele de Satana, corect este să presupunem că acest neobosit inspirator al răului nu întruhidează nici pe departe absolutul.

A crede despre diavol că este absolut, înseamnă a aduce atingere Absolutului divin, despre care știm că este mai dinainte de toți vecii și că toate El le-a făcut.

Prin urmare, toate cele existente în nesfârșitul văzutei și nevăzutei îi sunt ulterioare și subordonate. A crede despre rău că este absolut, se cheamă a-l ridica pe aceeași treaptă de măreție cu Dumnezeu atotputernic, despre care suntem îndemnați să credem că este triunic, nicidecum quatrounic sau chiar cu totul inexplicabil pentru echilibrul credinței și al logicii noastre umane.

De altminteri, Biblia ne dă asigurări că răul nu poate fi absolut prin aceea că el nu este considerat nici etern (zilele lui sunt numărate) și nici atotputernic (n-a îndrăznit să se atingă de Iov fără acordul adevăratului Creator). Or, e de la sine înțeles că nu se poate vorbi de absolut fără atributele eternității și atotputerniciei...

La fel de neînțelept ar fi să se creadă că binele și răul coexistă în persoana lui Dumnezeu, atâta timp cât Biblia, bunul simț și un filosof de gabaritul lui Platon ne încredințează că Binele este un principiu suprem de natură divină. Ba mai mult, gânditori teologali de talia lui Augustin și Thomas d'Aquino au văzut în rău un parazit ontologic al binelui, un ceva fără esență atunci când dispare identitatea binelui. De exemplu, spuneau ei, copacul reprezintă un bine, iar putregaiul ceva rău. Dar când putregaiul cotopește tot copacul, nu mai rămâne nimic.

Să mai subliniem că răul absolut este inacceptabil și din următorul motiv, de unde - de altminteri - decurge puțința de îngenunchere a păcatului și de întoarcere a păcătosului: Oricine săvârșește o abatere de la normele de conviețuire socială, implicit un păcat, de fapt urmărește ca în acest mod să-și adjudece un bine personal! Poate că de aceea în creștinism, cu certitudine că în toate marile religii, nu există păcătoși incurabili și deșuri biosociale. Sub coaja răului zace întotdeauna binele potențial, care prin voință, căință și perseverență, ajunge să triumfe acolo și atunci când este cu adevărat dorit.

Putem spune, așadar, că scopul final al oricărui rău uman îl constituie obținerea binelui (personal, de familie, de clan), numai că este greșită – sau, mă rog, taxată ca atare – calea pe care cel în cauză o apucă în vederea dobândirii aceluia bun sau bine. Legalmente vorbind, singura cale admisă pentru însușirea unui bun sau pentru sporirea binelui este calea normală, adică cea urmată de marea majoritate a semenilor în conformitate cu poruncile Decalogului și în conformitate cu actele normative ale fiecărui stat civilizat în parte, respectiv cu normele universale ale conviețuirii umane pașnice.

Însă noțiunile de normal și normalitate necesită ele însele o cercetare atentă, atâta vreme cât legile morale generale, la fel ca cele cetățenești, devin inoperante în cazul atâtor învârtiți cu ifose și pretenții de oameni onorabili, care se văd la un moment dat în vârful piramidei sociale, după ce au pus umărul la răsturnarea ei valorică și la apoi la o penibilă încercare de reaşezare a ei cu vârful în jos. Asta da normalitate...

Revenind la firul epistolei noastre după acest

intermezzo, fac următoarele precizări:

a) Cu toate că întreaga ta viață te-ai dovedit un bun și pios evreu, totuși coreligionarii noștri n-au scăpat de înjurăturile tale;

b) A fost o perioadă din viața mea când m-am considerat ateu și socialist. Apoi o altă perioadă când am citit, nu doar cu entuziasm, ci și consistent din Spinoza, Darwin și Nietzsche. Iată de ce actuala perioadă, în care mă simt irezistibil atras de știință (în mod deosebit de teoria relativității) și de problemele iudaismului, nu face decât să-mi întărească convingerea cum că fundamentele moralei sunt aceleași în toate timpurile și pentru toți oamenii, fie ei evrei sau neevrei.

*

Dragă tată,

Merită să-ți reamintesc că ți-ai impus voința și în studiile universitare pe care le-am urmat. În stilul ce te caracterizează atât de bine, adică fără a te sinchisi câtuși de puțin de dorințele și pasiunile mele (deja începusem chimia, apoi m-am orientat spre germanistică), tu ai tăiat nodul gordian scurt și categoric: „Ai să faci dreptul”! Și așa a rămas, căci eu cu firea mea blajină și sperioasă, m-am grăbit să-ți fac pe voie. Adevărul e că am procedat cât se poate de rezonabil, deoarece atunci și mai târziu a fost definitiv exclusă problema alegerii, că doar nu erai tu omul să stai la târguială cu mine, de vreme ce deciziile tale trebuiau să aibă pentru mine greutatea unor legi inexorabile.

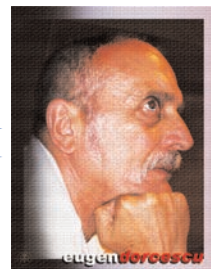
O, să nu crezi că-ți fac vreun reproș pentru profesiunea impusă! Întâi de toate pentru faptul că alegerea n-ai făcut-o la întâmplare, ci printr-o judicioasă cumpănire între caracterul ei profitabil și setul de însușiri cu ajutorul cărora urma să o exercit în viitor fără a mă face de răs. Iar aici, în alegerea grijulie a viitoarei profesii, am apreciat simțul practic al rasei mele în general, al tău în particular. Privind în jurul meu, am constatat că cei mai mulți dintre coreligionarii noștri optau pentru meserii bănoase, care totodată le confereau o poziție solidă în clasa de mijloc: medici, avocați, bancheri, ingineri. Unchiul meu, în biroul căruia mi-am făcut practica după absolvirea facultății, este cel mai nimerit exemplu în acest sens...

Mai târziu, studiind temeinic problemele iudaismului, mi-am dat seama că banul și poziția în societate sunt inseparabil legate, dar că ele – în general vorbind – nu au acționat ca niște scopuri în sine, ci s-au dovedit a fi pârgurile miraculoase cu ajutorul cărora evreii de pretutindeni au biruit toate vitregiile istoriei lor multimilenare și s-au salvat ca popor.

Va urma

POEME

Eugen DORCESCU

ARS POETICA

Vom sta alături, ușă
lângă ușă.
În două urne
gemene-n mormânt.
Cu mâna ta firavă, de
cenușă,
vei bate-ncet, mă
vei chema plângând,
și-ți voi răspunde
că acolo sunt,
dar că nu pot
deschide sumbra ușă
a morții, că sunt mort,
că nu mai sunt
acela care-am fost.
O grea cătușă
ne leagă cu teluric
legământ.
Să ne desprindem, deci,
tu – gând, eu – gând,
și-așa ne vom uni din nou,
zburând,
și liberi,
și eterni,
și jubilând,
ca flacăra zvâcnită din
cenușă.

VECHI CÂNTEC DE CĂLĂTORIE

Floarea florilor de-ai fi,
tainic te-mpresoară
soarta florilor de-o zi,
florilor de-o vară.
Ierburile-au năpădit
scară,
trepte,
ușă,

floare cu parfum
mâhnit,
floare de brândușă!
Lângă paltinii truși,
ancorați în stele,
zâna
primilor mei pași
strânge
pietricele.
Pasărea uitării,
grea,
trece și tresare,
floarea sângelui să-ți bea,
floare
de-nserare...

TABLOU

Tăcute și-nrămate. La un loc
Cu umbre vechi, ținându-se de mână,
Pocalu-ntorc. Pe chipuri, la mijloc,
Se-adună-n tremur creșteri de țărână.

Către fundal, curg pajiști. E-un abis
De frunze, o maree de verdeață.
Soarele alb, cu ochiul larg deschis,
Privește din adânc spre suprafață.

Și-acum e soare. Palidul ecou
Al vocilor prin crânguri se destramă.
Privești în vin, în limpede tablou,
Și chipul tău e plin, până la ramă.

ÎN CODRII FĂRĂ CAPĂT

În codrii fără capăt, verdea zare
A frunzelor; a ierburilor, lin
M-acoperă, de vis și vreme plin,
Într-un vârtej de umbre mișcătoare.

Copitele, pe drumul de pământ,
Se-aud distinct, ca inima. Și-n gene
Port toată mierea dulcilor poiene
Ce mă-nsoțesc vibrând, din când în
când.

În vis e cavalcada? Sau aieve?
Imensa bucurie de a fi
Etern, într-o eternă noapte-zi,
Îmi umple gându-asemeni unei seve.

Am fost. Voi fi. Fusesem. Sunt. Ce preț
Mai au acum aproape și departe?
În ochiul amintirii fără moarte
Alunecă și cal, și călăreț.

Mă recunosc în mine însumi. Sunt
Cel ce purtase-o tulpure armură,
Cel ce ascultă-n dimineața pură
Copitele pe drumul de pământ.

Și-naintez sub coama foșnitoare
A negrilor stejari. Spre tine vin,
Frumoasa mea, de vis, de vreme plin -
În codrii fără capăt, verdea zare...

FAMILIA CELULA DE BAZĂ A SOCIETĂȚII

Mihai BATOG BUJENIȚĂ

În fericitul an 2050 statele care aparțineau de civilizația occidentală, cele care acum respectau pe deplin toate drepturile și libertățile oamenilor sărbătoreau cu mare fast împlinirea a două decenii de când căsătoriile fuseseră eliberate din ghearele cutumelor medievale, iar oamenii puteau să-și unească destinele sub taina sacerdotală a acestui act, indiferent dacă erau sau nu de același gen, sex, culoare, etnie sau naționalitate. Totul părea minunat, numai că în douăzeci de ani mitul paradisului marital al celor de același sex începuse să dea semne de oboseală, iar problemele care pe atunci păreau că aparțin doar celor aflați în cadrul restrictiv al căsătoriilor convenționale se manifestau acum din plin, peste tot. Profesiunea de psiholog specializat pe problematica familială, cea care în primul deceniu se credea că va fi expusă dispariției, reapăru cu și mai mare vigoare fiindcă și contextul era unul total diferit.

Cabinetul doamnei dr. psiholog Esmeralda Borș era acum un fel de centru de comandă al problematicei familiale ridicate de noul context social.

În această dimineață, doamna doctor în științe psihologice veni la cabinet luă două pastile pentru calmare și consultă agenda zilei. Spre marea ei bucurie constată că are numai trei cazuri, așa că o rugă pe asistentă să introducă prima pereche. De fapt îi cunoștea de ceva vreme...

El, Iordache Bădălău era antreprenor în domeniul construcțiilor, un tip colțuros, noduros, monosilabic, păros, veșnic duhnind a țuică proastă,

posesiv și cam mârlan în comportări. Celălalt, adică ea după noile canoane ale corectitudinii, Mirel, era designer, rotofei, sentimental, logoreic și expansiv, dar cam instabil emoțional, o calitate după părerea lui, aceea care-i definea statutul de om liber din toate punctele de vedere.

Aveau plătită o oră așa că doamna Esmeralda mai luă o pastilă, zâmbi profesional și întrebă:

- Ei, astăzi despre ce doriți să discutăm? Cred că sfaturile pe care vi le-am dat data trecută v-au folosit?

- Mhrîm! spuse primul Iori, cum era alintat în cuplu crocodilul Iordache...

- Draga mea, sunt la o vârstă la care unele incertitudini referitoare la identitatea mea sexuală sunt absolut normale așa că încerc să mă lămuresc. Dar, precizez că sunt o soție exemplară dincolo de orice critică! Îmi iubesc soțul, îmi respect statutul, iar casa noastră este un model de curățenie și frumusețe...

Cum între timp Iordache fierbea și părea că stă pe o plită încinsă, doamna psiholog întrebă:

- Dar atunci care ar fi motivele pentru care ați apelat la serviciile mele?

- E curvă, spune fă, că ești curvă! Iordache părea opărit, iar asta dăduse conținut discursului său.

- Vai, tu, Iori, dar cum poți spune așa ceva în fața unor doamne ca noi?

- Etete spui, că ăsta-i adevăru', na, să știe lumea!

- Cum adică? Poate faceți unele precizări!

- Da! E curvă și umblă cu femeii! Asta e!

- Vai, este pur și simplu o blasfemie la adresa mea! Așa cum am spus am nevoie să-mi precizez din punct de vedere emoțional relația cu partenerii se sex așa că am experimentat, deci doar am experimentat nu m-am implicat sentimental, și alte opțiuni. Cum unele mi s-au părut foarte interesante am insistat pentru a mă convinge că nu am vreun clivaj de personalitate...

- Minciuni fă, ești curvă și ai devenit lesbiană!

- Vai, abia mai suport aceste infamii! Cum este posibil să spui așa ceva despre soția ta legitimă?

- Păi, da! Ești o curvă lesbiană că până și copilul nostru a devenit confuz din cauza ta!

Noua filipică a lui Iordache îi dădu doamnei Esmê posibilitatea să schimbe direcția de investigație:

- Oo, dar aveți și un copil? Câți anișori are?

- Douăzeci de ani și este un copil minunat, cântă și în corul bisericii Sf. Iosif...

- Deci este băiat?

- A, nuuu!

- Îm, fată?

- Nu, este transgender, iar confuzia despre care Iori vorbește în necunoaștere de subiect este revoltătoare! El îmi seamănă mie și are nevoie de clarificări ale statutului pentru a se putea autodefini în societate! Dar nu poți să ceri unui bărbat să înțeleagă așa ceva, nuuu?

Doamna Esmè simți o nevoie perfect neprofesională să le dea cu ceva în cap, așa că abordă surâsul: totul este rezolvat și spuse:

- Am înțeles perfect situația așa că vă sfătuiesc să abordați deschis acest subiect în familie și sunt convinsă că veți găsi exact rezolvările care se impun. Desigur vă voi prescrie și o rețetă cu câteva adjuvante, ceva simplu pe bază de plante, care să vă dea liniștea necesară abordărilor. Vă programez pentru o nouă întâlnire săptămâna viitoare când vom analiza progresele înregistrate! La revedere!

Doamna psiholog îi conduse la ieșire și-i urmări cu privirea pe hol. Mirel îl copleșea pe Iori cu dovezile ei de iubire, iar acesta mormăia din ce în ce mai puțin agresiv. Aici totul semăna cu o familie tradițională, așa că doamna răsuflă ușurată, reintră în cabinet și întrebă asistenta cine urmează.

- Un cuplu interetnic și intercultural, v-am lăsat fișa pe birou. Cred că este bine să o citiți înainte...

Doamna făcu întocmai pentru a avea o imagine de ansamblu asupra evenimentului. Află că domnul Mugurel Ciubotea din Strehaia, de profesie inginer agronom, în prezent posesorul unei ferme mari în același județ făcuse la terminarea facultății un masterat în horticultură în Olanda, iar aici îl întâlnise pe tânărul Iulius van der Hole, pictor liber profesionist. A fost cert un coup de foudre și, deși familia lui formată din cam o mie de persoane s-a opus vehement, cei doi și-au unit destinele reușind astfel o poveste mult mai de succes decât cea a bietului Romeo cu Julieta lui.

Curioasă, doamna psiholog îi invită pe cei doi în cabinet și chiar se uimi puțin de diferențele constatate la prima vedere. El, mă rog, Mugurel, foarte brunet și dovedind o perfectă conservare a manierelor specifice etniei, plin de grație și tupeu. Ce era curios însă și Iulius avea exact aceleași norme comportamentale, chiar dacă era blond, clorotic și foarte isteric.

Doamna Esmè oftă și regretă că nu mai luase o pastilă, dar zâmbi încurajator și îi invită pe cei doi să-

și spună păsurile.

- Păi, doamnă, io sunt toată ziua cu treburi, cu alergătură cu afaceri cu alea-alea și asta ce face? Se ține de bairamuri cu grăjdarii în padocul cailor unde cică-i învață să picteze. Io-i mai iau la bătaie, da' începe nenorocita' să țipe că-i răpesc libertatea de exprimare și că mă dă în tribunal pentru rele tratamente! Auzi! Rele tratamente tocmai la mine unde o duce ca-n paradis, că cică ierea mai liberă atunci când am luat-o din crâșma aia împruțită unde și-o pune cu marinarii!

- Eu este om liber și nu stai la țara unde crește vaci și oi, iar soț al tău fute țărănci nespălate! Vreau aduc cultura aici și fac școala cu oameni talentat care mă respectă și mă adoră!

- Te adoră ai!? Ia să-ți dau eu adorație!

Foarte prompt Mugurel îi propti un cot în stomac iubitului său Iulius ceea ce îl determină pe acesta să-și piardă răsuflarea, dar să și întrerupă interesanta sa narațiune. Pentru a sublinia fermitatea spuselor sale soțul, Mugurel, îi mai altoi și niște palme foarte meseriașe în timp ce doamna Esmè privea îngrozită și de spaimă muțise mai ales că nu avea nici un fel de sfaturi pentru o asemenea situație.

Numai că din starea de perplexitate o scoase chiar Iulius care se repezi la Mugurel, îl acoperi cu sărutări care de care mai pătimașe spunându-i: Ah, tigrul meu drag, așa, sfășie-mă, așa, iubește-mă, sunt al tău, iubește-mă acum, vreau acum!

Disperată, doamna Esmè interveni foarte energic și-i invită pe înflăcărații iubiți să părăsească incinta și să se ducă la hotel, lucru pe care cei doi părăură a-l înțelege deoarece au plecat înlănțuiți, cel mai probabil până la primul ungher mai întunecat...

Doamna Esmè căzu aproape leșinată pe scaunul de la birou, însă renunță să mai ia o pastilă pentru a preveni dependența. O chemă pe asistentă și o rugă să introducă următorul cuplu, dar numai peste jumătate de oră ca să poată revedea dosarul. De fapt avea nevoie doar de puțină liniște...

Urma familia Călărașu, formată din Eleonora și Clementina, două tinere care erau dansatoare exotice, dar profesau și pe piața liberă adiacentă. Se bucură! De regulă veneau pline de voie bună și glume din zona lor de activitate cu scopul de a lua ceva pastile compensate care se pare că le foloseau în scopuri profesionale. Se învioră și le introduse pe cele două membre ale familiei.

Doamnele intrară dezinvolve și redresară atmosfera cu câteva pupături, dar și cu o constatare:

- Vai, tu, arăți cam nașpa! Ce-i cu tine? Mai dă-ți un volum la păr, mai pune o culoare în pomeți și cel mai important pune-ți-o, dragă, cu un meseriaș, nu aștepta miracole de la soț că ți se smochinește până pricepe el despre ce este vorba...

- Cred că aveți dreptate, dar cum voi mă plătiți pe mine spuneți-mi cu ce vă pot fi de folos? Aveți probleme în cuplu, relația pare a fi anostă sau poate că a devenit cumva doar o simplă rutină?

- Fată! Vorbești în dodii! Ai în față două profesioniste pentru care tăvăleala este vocație și nu ne putem permite să coborâm standardele!

- Atunci la ce vă trebuie pastilele alea pe care mi le tot solicitați pe rețete compensate?

- Fatăăă! Fii atentă aici, că poate mai înveți câte ceva! Păi, noi ne câștigăm pâinea fluturându-ne artistic fesele și nu numai prin fața a tot felul de dobitoci umflați de bere și care au dreptul să-și închipuie ce vor, deși nu prea ne facem griji cu orizontul lor imaginativ. Dacă pun banul la jartea sau la chilot, este perfect, am câștigat partida!

- Dar nu vă supărați, cum evaluați voi la bară cu numele astea de gospodine Eleonora și Clementina, că parcă nu prea merge...

- Ai, tu, că ești tare! Doar nu crezi că ne unduim noi senzual cu numele din buletin? Pe scenă suntem Ana și Conda! Te-ai prins, deci anaconda ca să fiarbă ceva în dovreacul bizonului care bălește închipuindu-și că mă face la gardul casei așa cum a făcut-o cu nevastă-sa prima oară. Da' nu aici e problema! Necazul apare atunci când se găsește vreun baștan gros la pungă care ne solicită o noapte de amor închipuindu-și el că ne va sparge cu performanțele lui. Aiurea! La pregătirea noastră putem spune că totul se termină cam înainte de a începe! Ei da, dar bostanul trebuie ținut pe orbită fiindcă a doua oară nu mai vine ca să se facă iar de cacao! Așa că noi îi dăm o pastilă dizolvată într-un pahar de șampanie, el doarme și visează frumos ce vrea el, iar noi ne mai zbenguim împreună ca să nu ne doară capul de la efortul depus. Acum te-ai prins? Deci totul este industrie, iar tu ai partea ta fiindcă îți plătim orele de spovedanie din care cred că ai și de învățat, nooo?!

- Hai, că m-ați înveselit! Până acum avusesem parte numai de nenorociri!

- Dacă ai nevoie vreodată și de o ședință de relaxare profesionistă, știi unde ne găsești!

- Până acum nu m-am gândit la așa ceva, dar cine știe, pe viitor...

- Hai, pa, și n-o lăsa să prindă mucegai că vei

regreta când nu o să mai ai ce face!

- Nebune, dar simpatice, gândi doamna Esmè și după ce-i lăsă asistentei instrucțiunile pentru ziua următoare plecă acasă. Era binedispusă, deși nu prea știa de ce... Poate pentru că avea o căsătorie ancorată în vechile cutume sociale și era mulțumită cu acest fapt.

În tot acest timp, soțul doamnei doctor, domnul Tiberiu Borș deci, de profesie inginer hidrotehnician, aflat de regulă între două servicii sau cum bine spunea: șomer cu repetiție, stătea pe canapeaua din living, lejer, în pijama, sorbind niște berițe în timp ce ronțăia floricele (scuze, popcorn!) din porumb modificat genetic și privea în reluare un meci de fotbal despre care se spunea că este meciul mileniului, cel care va schimba lumea deoarece, pentru prima oară în istorie, campionatul era câștigat de o echipă din Australia, o țară despre care nu se știa decât că are canguri. Mă rog, acum, în noile condiții, se dovedea că are și fotbaliști! Lângă el beneficiind de toate condițiile dormita Bode, un motan gras și leneș. Amândoi păreau foarte fericiți și dacă stai să te gândești bine nimic nu este mai important pe lumea asta decât fericirea.

Ușa camerei se deschise larg și lăsă să intre zâmbetul doamnei Esmè împreună cu aceasta. Evenimentul a fost ignorat de cei doi din cauze diferite. Pentru Tibi datorită unei faze absolut antologice de dribling, iar pentru Bode fiindcă nu avea nici un motiv să deschidă ochii. Poate mai târziu când i se vor oferi felii de parizer, daaa, dar acum, exclus!

Deloc dezarmată, doamna apelă la arsenalul psihologului și încercă animarea unei conversații. Eșec! Din nou meciul se dovedea mult mai interesant, iar motanii, se știe foarte bine, nu sunt de fel interesați de conversațiile oamenilor. Prin urmare... Doamna apelă la unul din subterfugiile feminine considerate infailibile. Începu să-și scoată rochia cu gesturi oarecum studiate ca și cum ar fi dorit doar să se schimbe cu un halat de casă.

Același rezultat! Plesnind de furie se duse la bucătărie și își pregăti un ceai de tei, cunoscut pentru efectul său calmant! Avea nevoie! Și pe când sorbea ceaiul parfumat și privea nostalgică pe geam se gândi la cele două fete și la propunerea lor... Hmm, interesant! Auzi, tu, Ana și Conda... Măi, măiii....

SECETĂ - DOAMNE, VREM APĂ!

Marin VOICAN-GHIOROIU

În vara lui 1947 seceta pârjolise recoltele de pe terenurile agricole: iarba câmpului se uscaseră, iar în grădini... legumele, florile se uscaseră că plângeau oamenii și se rugau la Dumnezeu să aducă ploaia dătătoare de viață. Priveam crengile pomilor, ale căror frunze, pâlite de arșița soarelui, parcă cereau ajutor divinității, iar mie îmi făceau o așa milă de ele că-mi ziceam în gând „dacă nu ar veni noaptea să răcorească pământul, iar roua să le-nvioreze, ar muri sârmanii pomi!”. Vitele nu aveau ce mânca, și nici apă de unde bea. Jalea cuprinsese pe toți sătenii. Mergeau cu privirea în pământ, erau triști, își luaseră speranța că va mai ploua. Spre amiază apăreau câțiva nori negri acoperind discul soarelui, iar mama și bunica se închinau și ziceau: „Tună la Cornul Caprii, vine ploaia, Dumnezeu nu ne lasă!...” dar peste un sfert de oră norii dispăreau înghițiți de vârcolaci, și vântulețul care prinsese puțină viață și aducea nițică răcoare... își strângea ariple și iar nu vedea frunză mișcându-se.

Fiind copil, misiunea mea era să merg în vâlcea la Scorțăreanu și să aduc un ulcior cu apă de la Fântâna Zânelor, în care izvorul nu înceta să curgă zi și noapte. Abia așteptam să se facă dimineață, că nu prea dormeam de căldură, chit că mă culcam lângă moșu' Mitru... neica (vărul lui bunicu Tetoianu Dumitru decedat în luptele de la Mărășești în 1917) sus în fânărie, pe fân mirositor, unde se simțea adierea unui firicel de vânt. Nici nu se iveau bine razele soarelui la orizont... că-mi luam ulciorul și fuga să aduc apă. Cum ieșeam pe poartă, Vruța, o cățelușă albă ca zăpada, alerga în fața mea veselă. Când ajungeam în Țarină și treceam pe lângă un păr pădureț, din capul viii, chiar în marginea pădurii, Vruța... lihnită de foame, mânca perele căzute pe jos. Săraca de ea își strâmba botșorul că i se strepezeau dinții, fiind destul de acre, dar ce putea să facă, nu era mâncare pentru noi, dar pentru ea.

Coboram pe poteca care șerpuia printre fagi, goruni, jugăstri, stejari și aluni, iar când ajungeam în vâlcea și treceam pe sub pâlcul de plop, mă învioram. Când simțeam sub tălpile picioarelor răcoarea de la roua de pe firele de iarbă verde, aveam mare plăcere că saream în sus de fericire.

Ajuns la Fântâna Zânelor mă așezam pe băncuța de lângă jgheab, îmi bălăceam picioarele în apa rece și priveam păsărelele care veneau și beau apă cristalină care șerpuia

printre smocurile de iarbă grasă, trifoi și rogoz. Furat de șoaptele dulci ale izvorului ce cădea în fântână, mi se părea că mă ridic de pe bancă fără să mă ajut de picioare și la un moment dat deslușesc vorbele pe care și le adresau două turturele care stăteau în gura fântânii. „*la uite!... turturelele vorbesc între ele!*” Una dintre ele își îndreaptă ciocul spre mine și mă întreabă:

- Iar ai venit după apă? Eram uluit, și-i zic:

- Cu mine vorbești?!...

A doua turturică se înalță cam o jumătate de metru deasupra podețului din fața fântânii și se lasă pe maginea jghebului, în fața mea.

- Da, cu tine vorbește mămica mea... de ce te miri?

- Nu știam că voi știți limba noastră!...

- Nici n-o cunoaștem!

„*Adică, nu cunoaștea limba noastră și vorbește cu mine?!*”

Până să mă dezmeticesc, mămica s-a așezat pe colțul băncii și-mi șoptește cu un glas duios:

- Acum doi ani când te-ai dus la prietenul tău, Ion și ți-a arătat colivia cu cele două turturele, tu l-ai rugat să ne dea drumul... că nu e bine să ne țină închise. Eram eu și Turturel, tatăl Viuței cu care ai vorbit mai înainte. Vezi dragul meu prieten că nu te-am uitat pentru binele pe care ni l-ai făcut...

- Bine, bine... dar Turturel unde este acum?

- L-a împușcat un vânător și am rămas numai cu Viuța. Mi-am șters ochii, voiam să o văd mai bine și pe ea și pe Viuța care venise lângă mine. Doamne, aveau lacrimi în ochi și în secunda următoare, cu cioculețele lor mi-au mângâiat dosul palmelor.

- Și voi, ce faceți toată ziua, vă place să cântați tur-tur-tur, vreau să știu ce spuneți?

- Om, bun, soare bun, cer senin... vă iubim! Nu am mai zis nimic, mă uitam la ele extaziat.

Când și-au luat zborul, au făcut câteva rotiri în jurul crucii de pe fântână, s-au apropiat de mine și cu vârful aripilor mi-au atins fruntea, semn de bun rămas, apoi au dispărut în frunzișul pădurii.

Am luat ulciorul, l-am cufundat în apa fântânii, s-a umplut ochii, iar în momentul când voiam să-l ridic, în spatele meu, am auzit un fâlfâit de aripi. Când întorc capul, văd un cuc care se așează pe o ramură a unei sălcii din mlaștina din fața jghebului. Pun ulciorul lângă băncuță și iau hotărârea să-l întreb pe cuc de ce nu mai cântă după sărbătoarea sfântului Petru.

- Bine veniși cuc frumos!

- Bine te găsi flăcău inimos!

- Cucule, să nu mă minți: de ce taci și nu mai cânti? Sfântul Petru a trecut, spune-mi de ce-ai răgușit?

- Sfântu'... atâta m-a tocmit, după ziua lui nu cânt.

S-a lăsat pe marginea fântânii, a băut din apa cristalină și a zburat spre Pădurea Badii. Am băut două cupe cu apă rece și mi-am luat tălpășița spre casă. Când urcam poteca să ajung în dealul Țarinei, Vruța mă aștepta tolănită la umbra nukului de lângă pădureț. Pe lângă mine au trecut în zbor, ca vântul, un stol de vrăbiuțe care vorbeau în cor: „*Am ajuns. Uite valea cu Izvorul Zânelor!*” Până acasă, tot drumul, mi-am pus o mie și una de întrebări: „*Dacă le spun la ai mei sau la colegi că am vorbit cu păsărelele, nu numai că nu au să mă creadă, dar în cel mai bun caz vor râde de mine. Unii au*

să mă vorbească de rău, parcă-i auzeam cum râdeau pe înfundate: *ce păcat de el, și-a pierdut mințile bietul copil!*"

Când urc scara și ajung în tindă, vreo cinci-șase rândunele, care stăteau pe sfoara de rufe, sar cu gura:

- Bine că veniși! Ne topeam de sete... unde ai stat atâta vreme?!... Neica Mitru, care stătea pe marginea patului, se ridică, îmi ia ulciorul din mână, î-l duce la gură, bea pe nerăsuflăte și mă roagă să aduc o straichină, să pună apă rândunelilor, că sunt fripte de sete.

- Le-ai auzit și matale că vor apă?!...

- Cum să nu le aud, nepoate... că-mi făcură capul calendar cu ciricăitul lor. „A... moșu' nu le înțelege ce zic: *mai bine!*...” După ce le-a umplut străichinuța cu apă, micuțele au venit imediat să-și potolească setea, iar una care rămăsese pe sfoară le ceartă: „*Mai încet suratelor că împrăștiați apa și e păcat!*” M-am uitat atent la neica Mitru să văd dacă a auzit-o cum le certa, dar bătrânul „fudul de ureche” mi-am zis în gând, și-a văzut de pipa lui. M-am frământat câteva seri până adormeam istovit că nu găseam niciun răspuns, iar ziua abia așteptam să ascult rândunelele dacă mai vorbesc, scatii, vrăbiuțele, câteva ciori care veneau și mâncau cireșe din pom, iar la Fântâna Zânelor nu au mi venit cele două turturele, cucul nici atâta, iar eu nu-mi găseam liniștea.

Când mă duceam la Fântâna Zânelor mă închinam la crucea care străjuia valea ca un înger păzitor și nu odată mi-am zis că am avut întâmpinare, că așa o auzeam pe bunica spunând de unii care-și pierdeau mintea doar prin descântece și rugăciune se vindeau. După vreo zece zile de neliniște, o bătrână, maica Elena, femeie trecută de nouăzeci de ani, credincioasă cum nu cunoșteam altă femeie, mă cheamă la gard și-mi zice să-i dau o cană cu apă, că a ei s-a încălzit și nu o mai poate bea. Bătrâna avea vreo opt rânduri de viță-de-vie, mejdină cu locul nostru, la răsărit de casă. Ce să vă spun, via ei era verde și frumoasă, plină de struguri, iar a noastră se cam pălise de secetă. Mai târziu am aflat că joarda de viță-de-vie, la plantare, o băgase în pământ cu sonda, la adâncimea de peste un metru, de aceea nu ajunsese la ea uscăciunea: avea rădăcinile foarte robuste.

Neavând ce face acasă m-am dus să mai stau de vorbă cu ea că știa atâtea povești, dar și întâmplări din viața oamenilor că nu era vecin să nu-i ceară un sfat. În mijlocul viei avea un piersic foarte frumos ale cărui fructe erau crescute destul de mari și începuseră să se coacă. Mi-a dat două piersici pe care le-am mâncat cu mare poftă, i-am mulțumit și i-am sărutat mâna, când o coțofană se așează în piersic și începe să-și bage ciocul în cea mai mare piersică de pe vârful une crengi.

- Fir-ai închinată de obraznică hoată, ia du-te-n plata Domnului și lasă-mi piersicile! Huși-huși-huși!

Ți-ai găsit să plece coțofana de vorbă bună? Am luat un bulgăre de pământ și am aruncat spre ea și o aud zicându-mi când și-a luat zborul: „*Tu ai mâncat două piersici și pe tine cine te-a alungat, răule!*” Mi-a venit o așa amețeală că dacă nu mă prindeam cu mâna de un arac, mă prăvăleam. „Ia uite, nu sunt bolnav!... dar cum de aud și înțeleg ce-mi vorbesc păsările? Duminică am să merg la popa Ilie să-i spun ce mi se întâmplă. Sfinția sa este destul de bătrân și nu mă va spune sătenilor că aud și înțeleg glasul păsărelelor”.

Duminică dimineața, împreună cu bunica și mama am mers la biserică. Slujba mi s-a părut așa de lungă că nu mai aveam răbdare, chiar am ieșit pe afară și m-am plimbat în

jurul bisericii de câteva ori, când am văzut că enoriașii începuseră să plece care mai de care cu grijile lui. I-am spus bunicii că trec pe la verișorul Romică să iau o carte de povești. Nu am mai așteptat să ascult ce-mi zicea bunica și m-am amestecat imediat printre credincioși. Când am văzut că rămăsesem singur în biserică, m-a cuprins teama să mă mai duc la părintele Ilie, noroc pe mine că a ieșit dânsul din altar și văzându-mă imi zice:

- Ce faci nepoate, pe cine aștepți?

- Pe matale... îngăimesc șoptit.

- Spune, te ascult.

- Vreau să mă spovedesc...

- Hă-he-he! da ce păcat ai făcut, fiule? Te pomenești că ai umblat în cuibul rândunicii și i-ai spart ouăle?

- Tată Ilie, mă crezi ce vă mărturisesc?

- Ia povestește-mi să te aud.

- Să știți că nu am mai spus la nimeni... de teamă să nu mă creadă zurlui.

- Ia stai colea pe scaun lângă mine să vedem ce ți s-a întâmplat...

- Tată Ilie, acum aproape o lună de zile... când am fost să iau apă în ulcior de la Fântâna Zânelor din Scoțăreua, am auzit două turturele care vorbeau...

- Și ce vorbeau, închinatule?

- Ce vorbeau? Doamne, de-aia mi-e teamă și rușine să spun, ca să nu mă creadă oamenii că-mi umblă mintea cu sorcova. M-au întrebat ba de una, ba de alta și mi-au zis că ele nu știu limba mea, eu o știu pe a lor și de aceea le înțeleg. La început bătrânul părinte, după cum ați văzut, a mai zâmbit și mă privea curios ce trăsnaie am să-i spun, dar văzând că eu mă străduiam să-i spun ceva foarte serios, fața i s-a mohorât, s-a ridicat de pe scaun și mi-a făcut semn să-l urmez în altar. Mi-a arătat cu mâna nișe perne care erau așezate pe un taburet.

- Copile, ia o pernă de pe scaun, pune-o pe dușumea și stai frumos în genunchi... trebuie să îmbrac sfântul ptrafir, să te spovedesc.

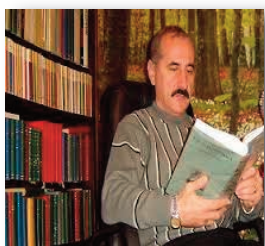
I-am povestit cele întâmplate, fără să uit niciun amănunt. A spus Tatăl nostru de câteva ori și de fiecare data repeta: „Doamne, sfânt este harul Tău pogorât în mintea acestui copil și l-ai înzestrat să înțeleagă graiul necuvântătoarelor... ca sfântu Francisc D'Assisi. Facă-se voia Ta! Amin!...”

- Închină-te fiule. Mi-am făcut semnul cruci și am repetat de trei ori câte trei după părinte: „*Numele Tatălui, al Fiului și Sfântului Duh, Amin!*”

Mi-a dat o linguriță cu grijanie, m-a miruit și mi-a spus ca să zic Tatăl nostru, dimineața când mă scol și seara înainte de culcare. I-am sărutat mâna și am plecat vessel nevoie mare, sărind când pe un picior, când pe altul. Mi-am adus aminte de cartea cu povești „Făt frumos din lacrimă” pe care am împrumutat-o de la verișorul Romică.

Cum am ajuns acasă, primul lucru care l-am făcut, am mers în dreptul cuibului rândunicii Sânzâiana să o întreb ce face. De data aceasta nu mi-a mai răspuns și de cele ce v-am povestit nu mi-am mai adus aminte decât acum, după aproape șaptezeci de ani, o amintire care nu mi s-a șters din sertarul memoriei, căci mă întreb și nu știu să răspund... Mă minunez cât de mare-i puterea lui Dumnezeu!

CONCEPTUL DE AUTORITATE ÎN BASMUL POPULAR ROMÂNESC

**Ștefan-Lucian
MUREȘANU**

Continuare din numărul trecut

4. Basmul, carte de învățătură

Desigur, poate părea o intenție ambițioasă să scrii despre lucruri și acțiuni aduse din vremuri de demult, imagini fabuloase transpuse într-o lume atât de reală ca cea a mileniului trei, despre care deja se știe, și s-au spus atâtea! Însă, nu intenționăm în cadrul acestei lucrări o dezbatere literară a fantasticului, ci o abordare, mai curând personală, a analizei unui concept, punând accent pe frumusețea spirituală și înțelepciunea discursului narativ al acestor basme, în care dorim să observăm modul și modalitatea de interpretare a conceptului de autoritate. Nestemate presărate în marele univers al creațiilor epice narrative, basmele ne-au mișcat existența interioară în copilărie și ne-o mai sensibilizează și acum, ori de câte ori deschidem, stăpâniți de starea de melancolie, aceste minunate cărți ale imaginarului ce ne erau citite, povestite de părinți sau bunici. Cu adevărat, unele dintre aceste opere literare au în ele ceva din aducerile-aminte, care transcende timpul și spațiul. Ne naștem în urma unei dorințe, mai mult sau mai puțin acceptate, trăim ca robi ai caracterelor noastre și murim îngropând doar trupul. Moartea, în basm, reprezintă autoritatea sistării răului. Este singura formă prin care se întrerupe, total, iritarea spiritelor asupra lumii:

"Ieșiră câteșitrei frații în curte, dinaintea palatului, aruncară săgețile în sus și, când căzură, ale fraților celor mai mari le căzură drept în creștetul capului și-i omorâră, dar a celui mai mic îi căzu dinainte." (22)

Imaginarul lumii noi, cea pe care am dori-o mai bună, se creează pe un pedestal spinos, peste care se va așeza biruitor, ca și îngerul Mihail, eroul aureolat.

Nu vom insista în cuprinsul acestui eseu asupra prezentării, în detaliu, a fiecărui protagonist al acestei specii literare atât de iubite de noi. Nici asupra descrierii drumului inițierii eroului, a probelor sale de voinicie, de multe ori prea dure pentru un tânăr pornit din spațiul ocrotit al casei părintești, și greu de imaginat că un om ar putea să le facă față. Basmul este o plâsmuire, o dorință și, totodată, o dovedire a putinței prin care se înving greutăți, o narare fabuloasă a vieții și a unor personaje care apr în jurul eroului popular, în care irealul devine real iar fantasticul umbră a mimesisului aristotelic. Periplul inițiativ al eroului însumează lipsurile de orice fel în care sărăcia, umilința, neînțelegerea și răutatea apar ca trepte ale desăvârșirii lui, însă sufletul viteazului, dăruit de divinitate ca învingător al răului, nu-și va pierde strălucirea și va păstra acea scânteie sublimă de candoare și de frumos, care transpare în basmele populare românești. Din anumite puncte de vedere, încercările personajului principal (fie că se numește Greuceanu, Prâslea, Făt-frumos, Aleodor, Câmpan sau Ionică etc.) se aseamănă cu probele lui Iov, personajul biblic care învinge greutățile crezând în forța divină...

Cine nu a citit în viața lui măcar un basm? Dacă, totuși, cineva a pierdut o astfel de trăire, îi recomandăm să treacă peste această lipsă, să-și lase inima și mintea să se bucure, să viseze și trăiască cu lumea basmelor lecturate, indiferent de vârstă. Întrucât dincolo de basm există întotdeauna o dorință de a visa, aceste creații literare sunt gândurile cele mai adevărate și mai vechi ale omenirii, lumea dorită în care omul din popor și-a răzbit neputința vieții lui amare.

Informația conținută în basme ascunde, de multe ori, conotații spirituale și chiar metafizice. Sau unele basme sunt descrieri hiperbolice ale condiției umane aflată în fața multiplelor probe, le-am putea spune ale existenței și devenirii. Copiii, ale căror suflete sunt mai apropiate de matricea exprimării povestirii basmelor, prind aceste conotații deși, nu știu să le exprime.

În concluzie, putem consemna că atât binele, cât și răul devin entități absolute, nu doar relative, iar eterna luptă dintre aceste două stări de fapt depășește cadrul mitologic, pătrunzând chiar în viețile lor. Binele reprezintă autoritatea în sine, o dorință a receptorului despre care emițătorul are

→ Continuare în pag. 15

UN PELERIN PE CĂRĂRILE POEZIEI

Nicolae DINA

L-am cunoscut pe MARIAN RAICU în anii '90 când mi-a dăruit volumul *Răsărit de duminică* (Editura Eurotur-13-2000, 1990), volum pe care l-am crezut a fi fost debutul său editorial. M-am înșelat însă, căci, lecturând o revistă, am constatat că i se publicaseră, cu mult înainte de evenimentele din decembrie 1989 (de mirare!), alte patru volume de către edituri din afara țării, ba chiar și fusese premiat în câteva rânduri, tot în diaspora.

Deși, timp de trei decenii, nu ne-am mai întâlnit, de curând am trăit o mare surpriză când, revăzându-ne, mi-a dăruit ultimele sale două volume publicate la editura alexandrineană Tipoalex (2020). Primul dintre ele, *Țara exilului interior*, este cel în care Marian Raicu „își are propria țară în care își trăiește exilul interior, experiența dobândită în acest spațiu imaginar” (*Domnița Neaga*) și în care sentimentul dominant este „iubirea în toate ipostazele ei, cu iluzii sfărâmate, cu speranță, durere și doruri” (Cornelia Rădulescu), iar, ca „poet prin vocație” aparținând de „o generație cu o biografie bulversată”, el „a știut să-și afle propriul destin, propria aspirație” (Romulus Toma), acelea ale „sufletului mare și generos al omului care iubește oamenii”, ale unui poet ale cărui creații „respiră spațiu și durere, visare și senzualitate, erotică și ură în același timp [...], cu o sinceritate și candoare dată numai de un suflet cinstit” (*Renato Zamfir*).

Cel de al doilea, *Suavul peregrin*. Elegii, stă sub semnul simțirii și al unei „credințe ascunse care susține edificiul lumii noastre senzitive” (cum sună dedicația autorului), spațiu în care poetul a preferat ca idealurile sale spre absolut să urmeze calea „cele mai drepte cumințenii a unui călător singuratic”, lector împătimit al „cărților atâtor prieteni”, confrăți de condei cunoscuți sau necunoscuți, din care a cules „frumuseți nemărturisite și complexe”, fiind și creatorul bogat la minte și la inimă, conștient de realizările sale lirice, care recunoaște, cu modestia omului superior, că „singura mea cruce consolatoare am așezat-o la răsăritul numelui meu tipărit pe câteva cărți” (*Do it yourself!*).

Adversar înverșunat al perioadei în care o parte a literaturii românești era aservită realismului socialist

văzut, încă din volumul din 1990, drept „un muzeu ca o umbră / mereu presupusă vornicind” și numită „Rezervația leprei”, când „mareșali ai criticii / literare / se voiau predispuși / la îngăduință” (*Love story*), poetul salută cu entuziasm dreptul de exprimare liberă obținut odată cu evenimentele din 1989, un adevărat „Răsărit de Duminică”, momentul când poezii, a căror liră „a fost întotdeauna udată cu lacrimi” până atunci, „au tăiat cu spada cea mai dreaptă / a luminii / ochii florilor de sărutul zăpezii” și au surprins în creațiile lor „nemărginire și cer / chemare lină-n nelumină- / interludiu peste colinele / glasului vindecării”. El însuși trăiește „miracolul pământean al Poetului” și se bucură că are libertatea de a-și clama, nestingherit, „furtuna sângelui” (Cu un cântec în inimă). În aceste momente, „întotdeauna / înveșmântat cu duhul iubirii”, creatorul „știe că sunt puține clipele / în care mai poate fi iubit / și poate de-aceea / singurătatea l-a ales VOIEVOD” (*Poetul*). Așa se explică afirmația din noul volum, potrivit căreia „singurătatea (poetului, n.n.) e veșnică, prăbușirile sunt fierbinți”, iar „moartea Voievodului de Cenușă dintr-un basm (imaginat de creatorul însuși, n.n.) nemaiauzit de nimeni este rostul botezului meu” (*Do it yourself!*).

O adevărată profesiune de credință este poemul ce dă titlul volumului, surprinzând condiția poetului, descendent al unor părinți trăitori în mediul rural („Eu scriu ca altă dată pe aripe de fluturi / scrisori fără cuvinte țaranilor din sat”), cu suflet ca floarea de crin, simbol al purității și al inocenței (semnificative și pentru titlul „Suavul peregrin”) cu care își amintește de timpul petrecut sub veghea mamei, timp imemorial în care „veșnicia clipei de tine mă desparte”, copilăria, vârsta cea mai fericită, aflându-se departe, dar memorată ca una a colindării, fluturii însemnând instabilitatea, spiritul călător, sufletul dornic de aventură („Copil fiind mă-nveșmântam cu fluturi”), dar și ca una dornică de cunoaștere („și limpezeam în sensul fiecărui verb / izvorul din fântâna ce se urcase-n ciuturi / cu setea de lumină a unui tânăr cerb”), scormonind tainele mediului înconjurător („Plecăm cu dimineața spre stelele mirării / peste câmpia firii la margine de sat”) pentru a găsi răspunsuri la toate întrebările, pentru a descoperi adevărul („o pasăre-a tăcerii”) despre tot ceea ce îl înconjoară (*Copil fiind*).

Pentru copilul de altădată, amintirea părinților rămâne sfântă și ființează tot timpul „peste umerii lyrei”, fiindcă „tata și mama” sunt „sfinții-aducerii-aminte” și vor dăinui „peste ultimul vers / scris cu lumină și fără cuvinte” (*A zecea elegie*). Înconjurat de dragostea și de căldura căminului părintesc, poetul

trăia plinar bucuria cu care întâmpina, „cu sângele iernatic din flacăra ninsorii”, sărbătorile hibernale, stăruindu-i vie imaginea colindătorilor care, ca niște „Feți-Frumoși cu steaua vor lumina cerdacul / sub zodia miresmei”, întreaga natură participând la aceste momente memorabile, căci „cerul se desface adâncul să-i cuprind / și fulgeră albastru, de frumusețe, lacul” (*De iarnă*).

El însuși, devenit tată, trăiește clipe de fericire nețărnută („de-atâta veghe-mi-nflorise trupul / la ceas de împlinire și de dor”) când, ca „un semn trimis de ceasul frumuseții / prevestitor de lacrimi și sfială”, i se naște copilul mult dorit („copilul nostru a pornit în lume / călătoria lui sublimă și reală ...”). Apariția acestuia în mijlocul universului familiei îi umple inima de dragoste, de fericire, de duiosie și încântare („Armura mea de aer și de vise / se prefăcuse tainic în vioară”), părăndu-i-se un înger care „purta pe umeri strălucirea lunii” (Copilul nostru). Este același copil „ce poartă-n sine taina întâiilor scânteii / din clipa sublimată a primului păcat”, copil căruia tatăl îi adresează o scrisoare cu care se deschide volumul, pentru că „lumina ta de grai” îi „încălzise ochii cu lacrimi târzii” de fericire, convins că „nici un cuvânt nu tace la porțile rostirii” în ciuda timpului curgător care „cerne pe mugurii privirii / aceeași grea țărână cuprinsă de mister ...” (*Scrisoare către fiul meu*).

Aceeași curiozitate și dorință de cunoaștere din copilărie îl însoțesc pe poet și la maturitate, când mintea și gândurile îi sunt pline de stări de aporie, de căutări ale absolutului, ale „neînțeleșurilor” pentru a

le pune în vers: „Iar gândul rățăcește prin pulberea lactee, / atâtea neînțeleșuri își caută înțeleș / dintotdeauna parcă, acestui ritual/ i-adăugăm o șoaptă, i-adăugăm un vers” (Ploi lucide). În acest sens, modelul său într-ale poeziei, dascălul său neîntrerupt rămâne Eminescu, „lumina de Luceafăr, preacurată / și steaua dusă-n sferele de fum”, la al cărui geniu se închină „în somnul lyrei” și pe care îl omagiază cu inima plină de versurile sale, poetul-nepereche al cărui „drum” devine „marea mea zidire / esența unui orizont mai pur ...” (*Adeveresc un cântec*).

Receptiv la tot ceea ce înseamnă viață, iubitor al tuturor semenilor săi, poetul își îndreaptă „gândul simplu, aducător de pace” spre binele acestora cărora le și dedică „poemul meu, adică acela care tace / în celălalt din mine spre cântec aplecat”, totul pornind din inima sa caldă unde „se rotunjește gestul și sângele anume / veghează-n dimineața legendelor ce tac ...” (*Veghe*).

Ca și în celelalte volume, și de această dată descoperim în Marian Raicu un poet confesiv, dar și comunicativ, intrând într-un fel de dialog cu cititorul, prezența persoanei a doua fiind semnificativă în acest sens, realizând un fel de legătură lirică între ceea ce oferă viața și lumea ideală spre care se îndreaptă gândurile sale. Remarcăm sinceritatea cu care ne dezvăluie stările universului său lăuntric, meditația îndreptându-se spre lume, spre viață, spre oameni, precum și lupta cu propriul sine pentru depășirea dificultăților pe care destinul i le-a sortit.

→ Continuare din pag. 13

cunoștință și îl solicită în atâtea ipostaze.

Să activăm implicarea noastră, conștientă, în lumea basmului, și cât de mult ne cutremură nedreptățile! Cât de clar este definită, pentru ascultător, limita dintre bine și rău. Aș putea spune că în subconștientul nostru se produc compromisuri, sau nuanțe puerile, fapt ce ne face să amintim un paragraf din Evanghелиi: „Dacă nu veți deveni ca niște copii, nu veți vedea Împărăția Cerurilor!”, o sintagmă care ne descrețește frunțile și ne poartă în lumea tainică a adevărului divin. Însăși autoritatea divină cere omului, pentru a domni în pace și lumină, să-și păstreze inima curată ca a unui copil.

Revenind la basm, putem spune că sunt anumiți oameni care ar putea avea acces la acea lume a idealurilor, despre care vorbește și Platon, caracterizat de atâtea blândețe și puritate, însă, mai apropiat de noi, pentru minunata sa frumusețe morală l-am exemplifica pe marele muzician, Mozart,

supranumit compozitorul cu suflet de floare.

Cine ar putea înțelege mai bine suferințele unui băiat sărman, supus unui handicap, cum este personajul principal din basmul „Țugulea, fiul unchiașului și al mătușii”, decât un suflet asemănător de copil, care cunoaște această durere a neputinței de a merge? Sau care inimă nu a tresărit citind, sau ascultând cu respirația întretăiată, povestirea faptelor minunate ale Greuceanului. Cine oare nu a simțit o mare încercare emoțională citind finalul basmului „Prâslea cel voinic și merele de aur”?

Sunt doar câteva întrebări la care distinsul cititor va răspunde cu siguranță. Și atunci, conceptul de autoritate nu domină oare ființa noastră în tot ceea ce ne dorim să fim?

EXCOMUNICAREA LUI SPINOZA ȘI BLESTEMUL ASUPRA LUI

Nicolae GRIGORIE-LĂCRIȚĂ

Baruch Spinoza (n. 24.11.1632 - d. 21.02.1677) a fost un renumit filozof raționalist și unul din reprezentanții panteismului în timpurile moderne, de origine evreu. Raționalismul (de la „rațiune”) este o doctrină filozofică prin care se afirmă că (1) adevărul trebuie să fie determinat în virtutea forței rațiunii și nu pe baza credinței sau a

dogmelor religioase și (2) rațiunea este sursa întregii cunoașteri umane.

- Panteismul este o concepție filozofică monistă care identifică divinitatea cu întreaga materie, cu Universul, cu Natura și dizolvat în Natură, Dumnezeu fiind Natura (Deus sive Natura: Dumnezeu sau Natura).

- Monismul = unul, unic, singur, este o concepție filozofică conform căreia în Univers există o singură substanță, temei pentru tot ceea ce există. Monismul se caracterizează prin explicarea consecventă a tot ceea ce există printr-un singur principiu: materia (monismul materialist) sau spiritul (monismul idealist).

Spinoza explică monismul prin aceea că există o singură substanță care este Dumnezeu, dar un Dumnezeu care este identic cu Natura și dizolvat în Natură. El este creator, și atunci dacă natura este Dumnezeu, înseamnă că ea însăși se creează pe sine.

Albert Einstein (n. 14 martie 1879 - d. 18 aprilie 1955) a uimit comunitatea științifică, filozofică și religioasă prin citatul: „Cred în acel Dumnezeu al lui Spinoza, care se manifestă prin armonia legilor Universului, nu într-unul care se ocupă cu destinele și cu faptele omenirii.”

În anul 1656, când Spinoza avea 24 de ani, a fost alungat din sinagoga (evreilor) din Amsterdam. Printre cauzele excluderii definitive a lui Spinoza din comunitatea religioasă a evreilor sunt de menționat:

- 1) considera că Dumnezeu este identic cu Natura (Deus sive Natura: Dumnezeu sau Natura), cu Universul;

- 2) respingea „persoana - Dumnezeu” precum cea biblică;

- 3) a afirmat deschis că el credea că Biblia este o sursă de învățături morale, dar nu de adevăr;

- 4) nega atât creaționismul cât și libertatea de acțiune a Creatorului;

- 5) necredința în nemurirea sufletului etc.

Când i s-a citit ordinul de excomunicare, luminile din sinagogă au fost stinse una după alta, simbolizând

dispariția vieții spirituale a celui alungat, până când adunarea a rămas pe întuneric, iar credincioșii au simțit pe pielea lor întunericul din sufletul lui Spinoza, într-o lume fără Dumnezeu: „Să fie blestemat ziua și noaptea,/ când doarme și când este treaz,/ când se ridică și când se așează,/ când intră și când iese//. Dumnezeu să nu-l ierte niciodată și să nu-l recunoască!/ Furia și supărarea Domnului să nu se stingă pentru acesta niciodată de aici încolo, să-l apese cu toate blestemele scrise în cartea Legii;/ Fie ca numele lui să fie șters pentru totdeauna din această lume./ Locul lui veșnic să fie în Iad./ Nu trebuie să aveți nicio relație scrisă sau orală cu Spinoza./ Nu i se va face niciun serviciu și că nimeni să nu se apropie de el./ Nimeni să nu locuiască sub acoperișul său și nimeni să nu citească niciuna din scrierile sale./”. După acest episod, Spinoza nu a mai făcut parte din nicio comunitate religioasă.

Așa după cum se știe, și alte mari genii ale omenirii au fost condamnate, de exponenții unor religii, pentru gândirea lor considerată greșită (de către aceștia), dar care ulterior s-a dovedit ca fiind corectă, recunoscută chiar și de conducătorii bisericii religiei respective (care ia condamnat), precum în cazul lui Nicolaus Copernic, Giordano Bruno, Galileo Galilei etc.

Nicolaus Copernic (n. 1473 - d. 1543), de origine polonez, a fost condamnat drept eretic de Biserica Catolică. După 461 de ani preoții polonezi l-au declarat drept erou și a fost reînvmormântat, după ce rămășițele sale au stat într-un mormânt nemarcat.

Giordano Bruno (n. 1548 - d. 1600) a fost condamnat și ars pe rug la 17 februarie 1600 de Inchiziție pentru concepția sa panteistă și pentru convingerea asupra infinității universului, idei considerate eretice. Numele lui a devenit sinonim cu cel de victimă a obscurantismului. La patru sute de ani după executarea sa, Biserica Catolică, prin glasul Papei Ioan Paul al II-lea, și-a exprimat „profunda durere” pentru eroarea comisă prin condamnarea sa la moarte. Giordano Bruno, înainte de a fi ars pe rug: „Pe mine mă puteți arde, dar adevărul spuselor mele nu-l puteți distruge. Secolele viitoare mă vor înțelege și mă vor prețui!”

Galileo Galilei (n. 1564 - d. 1642) a scăpat în extremis de arderea pe rug, însă a fost condamnat, în 1632, la închisoare la domiciliu până la finele vieții, pentru îndrăzneala de a prezenta realitățile sistemului heliocentric. Galileo a fost reabilitat abia la 31 octombrie 1992, la aproape 350 de ani de la moartea sa, de către Papa Ioan Paul al II-lea.

Aceste genii au rămas, pentru eternitate, în tezaurul omenirii, tot așa cum pentru eternitate au rămas în iadul obscurantismului și al fanatismelor religioase cei care i-au condamnat, cu o pată neagră rămânând și religiile respective.

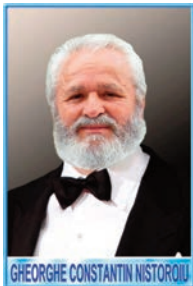
Mai multe genii, care au contribuit enorm la progresul omenirii, au fost condamnate nu de Divinitate, ci de niște fanatici religioși, unii criminali, care, din nefericire, aparțineau unor religii.

Atât o religia politică, cât și un stat religios, sânt niște structuri monstruoase, până la a fi criminale prin obscurantism și prin fanatisme religioase.

„Cele mai groaznice și cele mai crude crime pe care istoria le-a înregistrat au fost comise sub adăpostul religiei sau al altor motive la fel de «nobile».” (Mahatma Gandhi).

CONFUCIUS și EMINESCU

Gheorghe Constantin NISTOROIU

Continuare din numărul trecut

Dezamăgit de suveranul său, Înțeleptul a luat calea exilului, peregrinând astfel prin Song, Wei, Chen, Cai, Qi, Chu etc., insistând pe aplicarea metodelor sale politice, dar fără mari succese.

„Să lupti până la moarte contra tiraniei violente de sus și contra violenței de jos!”, grăia un postulat filosofic al Confucius, ce a atins starea de luptă aprigă pe care justițiarul naționalist, conservatorul jurnalist Eminescu o susținea împotriva clasei patrioților – partidei roșilor. Organul lor de presă, numit Românul, ca o blasfemie la adresa poporului dreptmăritor creștin și a Elitei lui spirituale, tuna în stânga și în dreapta despre marile lor realizări, în contrapondere cu cele ale conservatorilor, când de fapt „realizările” roșilor-liberali erau a celor pe care îi blamau constant.

Radiografia guvernării liberale în timpul vieții sale o face pertinent și constant Profetul nostru – „Doctorul fără de arginți” al Nației, Mihail Eminescu.

„E dovedit că bugetul cheltuielilor statului s-a urcat în patru ani cu 30 la sută. Această urcare stă însă în vreun raport cu înmulțirea producției, cu îmbunătățirea cultivei agricole, cu înmulțirea numărului muncitorilor măcar? Nu! Producțiunea e aceeași, sau mai mică, cultura agricolă se face azi în același chip ca acum două sute de ani, numărul muncitorilor agricoli scade și cu tot regresul acesta pe toate terenurile, bugetul cheltuielilor statului se urcă cu 30 la sută.

E dovedit asemenea că balanța comercială e nefavorabilă. Toată munca țării nu ajunge să acopere exigența orașelor; se importă mai multe valori de peste graniță, de cum se exportă. (Azi se importă totul și se exportă doar 0% n.a.)...Venind roșii la putere, se înmulțesc funcțiunile, se măresc lefurile patrioților, dovadă sporul cu 30% al bugetului cheltuielilor și sporirea analogă a oricărui buget comunal și județean. Ori unde există buget public, fie în comună, fie în județ, în stat, la spitaluri, resursele sunt strânse

cu mâna de fier a patriotismului subliniat, toți patrioții se-nțolesc. E însă evident că un patriot înțolit e exigent, că devine consumator de articole de lux (ceasuri, mașini, secretare n.a.) din străinătate.

Închipuiască-și acum cineva câte-va mii de patrioți, deveniți boeri mari (baronii azi...) prin favorurile ce și le acordă singuri și va putea calcula aproximativ milioanele ce cată să iasă din țară pentru a face pe patrioți să semene ca scoși din cutie. Când vin d-ni Rosetti-Brătianu la putere, se creiază o nouă clasă consumatoare, care cade ca lăcusta asupra țării: clasa patrioților.

Eminescu, numai pentru „dragostea” sa pentru roșii liberali, merită să fie iubit pururea!

Atunci din paracliseri se fac deputați, din stâlpi de cafenele oameni mari. Precum importul și consumația se mărește în timpul unei invazii, tot astfel, când vine invazia roșie în viața publică, când mii de oameni noi încep a trăi din iubirea ce o au pentru budgetul patriei, consumația de lucruri importate cată să se mărească, importul cată să urce și să întrecă chiar exportul...

Prin venirea roșilor la putere, clasele avute și inteligente sunt înlăturate de la controlul afacerilor publice și de la partea ce li se cuvine în conducerea statului și, în locul lor, se substituie o clasă nouă, care voește să trăiască bine și să se îmbogățească în socoteala statului: clasa patrioților.”

(M. Eminescu, Articole politice, op. cit., p. 107-108)

Dumnezeu – Dragostea absolută, săvârșind Creația Sa prin Dragostea față de Cer și Pământ, față de aștrii și planete, față de Om și destinul său și prin sentimentul divin față de celelalte ființe, a hărăzit fiecărei seminții, fiecărei epoci Geniul ei, Profetul ei – Profetul Cerului.

Prin acești binecuvântați Aleși celești, în conlucrare cu harul divin s-a izvorât puterea creatoare a Profetului, purtător de Destin al Nației, al Neamului, al poporului.

Orice asemănare cu PREZENTUL nu este întâmplătoare !

Amin!

Daniel Juvădeanu

Dincolo de cucubeu

*Dincolo de curcubeu
e palatul unui zmeu,
unui zmeu cu ochii roșii
care sperie fricoșii.*

*Drept în față, la palat,
e un iaz mare, secat.
Greuceanu cel viteaz
l-a trântit pe zmeu în iaz*

*fiindcă a furat lumina
și a pus pe Pesedina,
vrăjitoarea cea zărghită,
într-o clipă s-o înghită,*

*ca să ne țină în beznă
și-n noroi până la gleznă.
Însă, cum se vede treaba,
a-nghițit-o cam degeaba,*

*căci același Greuceanu
i-a zădărnicit lui planul,
el a prins de nas jivina
și-a eliberat lumina.*

*Zmeul a tot fost și este
Căpcăunul din poveste
Zmeu-i zmeu și vraja-i vrajă
Bunul Greucean 'veghează*

*mintea să ne fie trează,
inima s-avem vitează,
să nu-l mai lăsăm pe zmeu
să treacă de curcubeu.*

Nori negri

*Nori negri, de culoarea turbei
purtați de vântul otrăvit
venit din răsărit
s-au adunat acuma peste țară
prostia, ura, impostura
împachetate în carcasa vremii
la drumul mare-au dat năvală
și bat cu sârg din poartă-n poartă
să ne convingă cât de bună-i
lumina de la răsărit*

*degeaba strig cu deznădejde
ca adevărul e doar unul
și că în ceasul cel din urmă
încă am putea sa ne păzim
de calul alb, cu surle dăruit
de licuriciul de la răsărit
minciuna picurată cu știință
de vrăjitorul travestit în zână
a otrăvit mulțimi de oameni
hrănindu-i cu himere poleite*

*uniți în cuget și-simțiri
mai marii lumii și-au dat mâna
și ne servesc cu nonșalanță
otrăvuri ambalate-n ambră
un jug, din aur chiar de este,
tot jug se cheamă, ba mai mult,
povara lui e și mai grea
de aceea, Doamne, eu te rog,
chiar dacă mulți sunt orbi și surzi,
ajută-ne, ca-n alte dăți,
o țară demnă sa clădim
și izbăvește-ne pe toți.*

Tunați în straie omenești

*Când am crezut că am scăpat
de cizma pusă prietenește pe grumaz
Și vom putea să respirăm,
măcar în capu' oaselor sălțați*

*Vai, Doamne, cum s-au adunat
precum lăcustele, în nori-otrăvitori,
cohorte-ntregi de vajnici trădători,
chemati de cel întunecat.*

*Pentru un blid de borș și-un pumn de-
arginți*

*ei vor să ne târască iară-n glod,
de vină fiind c-am îndrăznit
privirea către cer s-o ridicăm.*

*Sunt tineri „erudiți”, bătrâni vopsiți
în crini,*

*străjeri la căpătâi - hrăniți cu ură,
ce-mproașcă în jurul lor și peste țară
veninul trădătorilor de neam.*

*Tunați în straie omenești
de păzitori ai buneii rânduiei,
de sub manșete le ies solzii
sau penele de prădători.*

*Dar, ei veghează soarta țării,
pe care-o mână spre pustii,
spunându-ne că pentru dânsa
zălog, chiar viața și-or ținti.*

Deodată, ne-am trezit cu ei în casă...

*Orbiți de vorbele deșarte,
minciuni în aur poleite,
în creier picurate-ncet*

*ne-am apucat să ascuțim topoare,
cuțite lungi și bâte-am pregătit,
în stradă ca să dăm navală,
vecini și frați să luăm la ciomăgit.*

*Rușine-mi este, Doamne, c-am ajuns
din bătătura casei, copiii să-i gonim
și arși de ura presărată-n suflet,
năpârcile la sân să le hrănim.*

*Luminează-ne, Doamne, calea,
în cuști năpârcile să-nchidem
și drepti, cu demnitate-n lume
să ne purtăm al nostru nume.*

CUVÂNTUL CA DESTIN - ARDEREA ȘI HARUL POEZIEI

Carmen Cristina OLTEAN

*„Dacă am pâine am poezie
Dacă am poezie am pâine”.*

(21 Martie Ziua internațională a poeziei)

Taina scrisului - Eu nu am ales poezia, poezia m-a ales pe mine. Nu împlânzesc cuvintele, ele vin singure, purtate de o lumină pe care uneori o scriu în umbre. Ce poate fi mai nobil decât să așterni versuri ce vindecă? Uneori ard ca niște flăcări înalte, pe care le mânuiesc ca un fachir, alteori coboară lin, ca o apă limpede ce-mi cuprinde sufletul. Nu scriu din voință proprie, ci pentru că așa se revarsă în mine darul ce mi-a fost încredințat.

Am scris tot ce mi-a fost transmis, pentru că noi suntem co-creatori. Când viața îmi trimite energii felurite, de multe ori dureroase, acestea mă împing să le eliberez în vers, așa cum brutarul își frământă pâinea. Poezia mea nu este rodul unui capriciu, ci erupția unui vulcan ce uneori își revarsă forța imperativă. A ascunde asta ar fi ipocrizie. Am primit pietre și le-am așezat în zid, iar zidul a devenit templu meditativ.

Cum să scriu doar despre frumos, când trăim într-o lume în care suferința ne sculptează? Noi nu ne ridicăm în lumină când suntem plini de sine, ci când suntem îngenunchați de viață, iar din căderea noastră se cristalizează diamantul conștiinței. Și chiar dacă bătăliile sunt nevăzute, sabia cu care ne luptăm este reală. Când ieșim din ele, purtăm pe steag nu doar un nume, ci dovada unei victorii asupra spiritului.

Numele meu, Carmen Cristina, nu este întâmplător. Carmen provine din latinescul **carmen**, care înseamnă „cântec”, „incantație sacră”, „poem profetic”. În divinitate, acest nume simbolizează harul de a primi și transmite mesaje prin vibrația sacră a cuvântului, prin cântecul sufletului ce răsună în eternitate. Este darul poezilor profeți, al celor care primesc cuvântul ca pe o revelație și îl dăruiesc lumii spre iluminare. Este vocea ce transformă suferința în artă, ce alină, ce ridică.

Cristina își are rădăcinile în numele lui Hristos,

fiind simbolul celui care poartă crucea, al celui care își asumă suferința ca pe o cale de purificare și înălțare. Reprezintă spiritul care își găsește menirea în lumină, dar care, pentru a ajunge acolo, trece prin focul transformării. Este numele celor care, indiferent cât sunt loviți de pietre, își continuă drumul, păstrând în inimă flacăra credinței.

Împreună, Carmen Cristina definește misiunea mea: cântecul care vindecă și crucea pe care o duc, poetul care transformă focul suferinței în lumină și dar divin. Am fost chemată să scriu, să transpun în cuvânt arderea și harul, să fiu puntea dintre ceea ce este și ceea ce va fi. Îmi îmbrățișez destinul cu recunoștință, chiar dacă nu sunt cruțată de pietre.

Nu îmi plac dulcegăriile și nici măștile. Îmi plac vântul, apa, soarele, cerul, muzica, tot ce este invizibil, dar vorbește celui care știe să asculte. Îmi place Creația în întregimea ei, inclusiv pământul cu toate darurile lui, acest lăcaș sfânt ce ne-a fost dat ca sursă a vieții. Îl văd ca pe o pagină nesfârșită, unde Dumnezeu a scris prima poezie, munții care se înalță în tăcere spre cer, râurile ce murmură cântece vechi, rădăcinile copacilor ce șoptesc amintiri din începuturi. Noi suntem doar cititorii acestui poem cosmic, iar cuvintele mele încearcă să-l descifreze.

Scriu pentru a elibera. Scriu pentru că altfel n-aș putea exista. Adevărata poezie nu se naște din exuberanță, ci din dor, din abis, din acel moment în care suferința ne aduce la marginea prăpastiei. Dar, din întuneric, întotdeauna se naște lumina.

Viața este o coridă în care taurul invizibil ne provoacă la luptă. Mantia roșie a destinului este încercată de fiecare furtună, dar în cele din urmă, fiecare rană devine aur, fiecare lacrimă un altar, fiecare bătlie un pas mai aproape de Dumnezeu. Și când totul se sfârșește, plecăm acasă, în dimensiunea luminii sacre, lăsând în urmă darurile noastre, semințe eterne ce vor încolți în sufletele celor care vin după noi.

Am primit critici de la cei care nu mă cunosc, citindu-mi versurile ca pe niște pagini străine, de parcă sufletul meu ar fi fost doar o pânză albă, iar ei judecători ai formelor neatrinse. Dar când o femeie alege să scrie, ea nu se înfățișează în armură, nici măcar cu cămașa pământească, ci cu vibrația sa pură, dezgolită de convenții, purtând în cuvânt însăși suflarea destinului său. Mă întreb retoric: cine poate împlânzi mai bine flăcările trăirii sale decât cea care le poartă în sine? Cum poate cineva să taie, cu securea judecății, corzile nevăzute ale unui suflet, fără să-i fi trăit zbuciumul, fără să-i fi simțit arderea?

Ca emigrantă, exilată între lumi de 24 de ani,

→ Continuare în pag. 20

Șt. Oproescu – universul poetic

Ionel NECULA

Pe Ștefania Oproescu o citesc cu interes nescăzut de mulți ani și pot spune că lecturile oferite până acum m-au bucurat și m-au obligat la comentarii galvanice și oxigenate. E adevărat că deși știam că se distribuie cu aceeași propensie prin proză și poezie, nu citisem decât ceea ce survola imaginarul narativ și-am subliniat de fiecare dată dispoziția autoarei pentru ficțiune, pentru fabulație, pentru fantaziere – de fapt sarea și piperul oricărei dispunerii epice.

De curând însă mi-a trimis volumul de versuri cu un titlu trăsnit **Noaptea pisicilor** cărunte (Editura Studis, Iași, 2020), care, pentru mine cel puțin, a însemnat o imensă și binevenită surpriză. Am înțeles și felul său de defini poezia – o înfundătură și o invitație la însingurare, la o claustrare dincolo sau dincoace de zgomotul lumii. – *Cine e?/ -Poezia/ -Și ce vrei?/ - Sunt flămândă dezbrăcată,/ Cerșesc un strop de ceva,/ orice aveți de oferit./ -Minți, i-am răspuns/ poezia oferă, nu cere/ -Te-ai luat și tu/ după huliganii care caută/ să-ți intre în casă cu forța!/ Am trântit ușa/ și am învârtit încă odată/ cheia cu zgomot./ Când am vrut să plec/ am găsit în fața ușii/ un zid/ pe care scria ofertă (Poezia)*

Așa stând lucrurile, ce-i mai rămâne de făcut poetului decât să-și scotocească interioarele și să se înfioare nu de ceea ce întâlnește-n tănițele ființei, în cotloanele ascunse și încă necercetate, ci de golul, de vidul rămas o vreme încă neumplut și nedorit. *Nu mi-a fost niciodată dor de pâine/ până când foamea nu mi-a lătrat/ câine hămesit în măruntaie. Nici de povești nu mi-a fost dor/ până a venit vremea să le înțeleg tâlcul (Dor).*

Ceea ce surprinde în poeziile d-nei Oproescu sunt imaginile surprinzătoare, purtătoare de sensuri adânci și încifrând semnificații abisale. *Stele se rostogoleau pe cer ca zarurile (Vis), Vântul înghețat mătură memoria (Marg acasă), Fardul arămiu al soarelui clipind în stingere/amăgește răsăritul (Măine), gândurile învinse, se retrag tăcute-n tranșee/ sub camuflajul simțurilor năpârlite (Gânduri)*

Nu mai insistăm. Ștefania Oproescu dispune de abilitățile trebuincioase pentru a realiza o poezie grea, cu profunzimi metafizice și cu metafore revelatorii. O felicităm pentru această carte minunată și-o recomandăm călduros tuturor celor doritori de poezie izbăvitoare. Și-l felicităm la fel de călduros și pe Alexandru Cucereanu pentru desenele sale inspirate și în deplină concordanță cu tonalitatea generală a poeziilor.

→ Continuare din pag. 19

cunosc umbra uitării care se strecoară tăcut în cuvinte. Folosind altă limbă, observ cum ea încearcă să se așeze între mine și rădăcinile mele, iar pentru a nu mă pierde, am început să scriu. Scrișul nu este doar o creație, ci o coloană ce susține memoria, un fir nevăzut care leagă trecutul de prezent, o cale de a mă întoarce mereu acasă, în mine însămi.

În această luptă nevăzută, ar trebui să existe înțelegere, recunoaștere, aplauze pentru cei care, în ciuda distanței, în ciuda erodării culturale, își păstrează viu glasul strămoșesc. Și totuși, apar cei care privesc printr-o altă lentilă, cei care aruncă pietre în loc de lumină, cei care cred că așezarea unor cuvinte poate fi măsurată ca un zid de cărămizi. Dar cuvântul nu e piatră, e suflare, e duh.

Îi primesc cu pace și îi înțeleg, pentru că tot ce se naște pe pământ, se naște prin opoziție. Întotdeauna, acolo unde cineva creează, se vor ridica și cei care desfac, analizează, frâng. Poate că așa este rânduit, un duel al cuvintelor, un joc al focului și apei, unde fiecare voce își caută locul.

Și totuși, ce dar mai nobil decât acesta? Să simți că scrisul tău atinge, că stârnește reacții, că trezește ceva acolo unde tăcerea domnea. Căci o poetă nu scrie pentru confirmare, nici pentru laude. Scrie pentru că altfel n-ar putea trăi. Și orice piatră aruncată devine treaptă, orice rană devine cântec, orice tăcere se umple de vers.

Și la sfârșitul călătoriei, toți ne vom întoarce acasă, în dimensiunea luminii sacre, lăsând în urma noastră darurile ce ne-au fost hărăzite, semințe de lumină ce vor încolți în cei ce vin după noi.

George ROCA prezintă:

RUSALIILE

George ROCA

Istoricul sărbătorii

Apostolul Pavel acorda o anumită importanță acestui moment al Cincizecimii, ca sărbătoare (cf. Fapte 20, 16). Pentru comunitățile creștine care aveau vii înaintea ochilor roadele și mărturiile acestei zile de întemeiere a Bisericii, împreună cu minunile Duhului Sfânt, sărbătorirea anuală a coborârii Duhului Sfânt era un fapt de la sine înțeles.

Potrivit informațiilor din Peregrinatio Etheriae, spre sfârșitul secolului al IV-lea, la Ierusalim, sărbătoarea începea cu o celebrare nocturnă. Dimineța, prima slujbă se ținea pe vechiul munte Golgota, iar a doua pe Sion, locul coborârii Duhului Sfânt. După-amiaza, pe Muntele Măslinilor se ținea o celebrare în amintirea Înălțării Mântuitorului.

La Roma, Rusaliile au devenit, pe lângă Paști, a doua sărbătoare rezervată botezurilor catehumenilor. De aceea, vigilia și săptămâna Rusaliilor au fost rânduite asemănător vigিলiei și săptămânii Paștelui. Deja în vremea Papei Leon cel Mare (440-461), în săptămâna după Rusalii urmau trei zile de post din ciclul Quattuor tempora. În secolul al XI-lea, s-a introdus, în Biserica Romei, Octava Rusaliilor; în 1969, prin revizuirea anului liturgic roman, s-a înlăturat această octavă, pentru a se reveni la structura în care Rusaliile încheie ciclul pascal.

„Rusaliile” a fost de fapt un festival anual al Vechiului Testament. Moise (1500 î.Hr.) stabilise mai multe festivaluri care urmează să fie celebrate de-a lungul anului. Paștele a fost prima sărbătoare a anului evreiesc. Isus fusese răstignit la Paște. Exact la 50 de zile evreii au sărbătorit Rusaliile. („Pente” pentru 50). Astăzi, evreii încă sărbătoresc Rusaliile, dar o numesc Shavuot.

Religie

După pogorârea Duhului Sfânt comunitatea ucenicilor lui Hristos devine Biserică, adică adunarea tuturor celor aleși din lume care cred în Sfânta Treime, sunt botezați și se împărtășesc cu aceleași Sfinte Taine ale lui Hristos, prin lucrarea și datorită prezenței Duhului Sfânt în ea. Încă înainte de patima și moartea Sa, Iisus Hristos a prezis ucenicilor că le va trimite un alt „Mângâietor”, „Duhul

Adevărului care de la Tatăl purcede” (Ioan 15, 26). Acesta îi va învăța tot Adevărul. Același lucru l-a promis și cu ocazia înălțării Sale la cer.

Împlinirea promisiunii a avut loc la zece zile după Înălțare, în dimineața zilei în care evreii din toată lumea serbau la Ierusalim Cincizecimea, ziua primirii Legii, pe Muntele Sinai, de către Moise. După pogorârea Duhului Sfânt comunitatea ucenicilor lui Hristos devine Biserică, adică adunarea tuturor celor aleși din lume care cred în Sfânta Treime, sunt botezați și se împărtășesc cu aceleași Sfinte Taine ale lui Hristos, prin lucrarea și datorită prezenței Duhului Sfânt în ea.

Evenimentul pogorârii Duhului Sfânt este comemorat de Biserică în a cincizeca zi după Paști, de Rusalii, ziua fiind numită și „Duminica Mare”. Este o zi de mare bucurie. În primele secole, Rusaliile erau de asemenea prilej de botez. Sărbătoarea pogorârii Duhului Sfânt a fost numită în românește „Rusalii” de la sărbătoarea trandafirilor din lumea romană, consacrată cultului morților.

Creștinii au preluat obiceiul roman, făcând din sâmbăta dinaintea Rusaliilor una din zilele de pomenire generală a morților. În unele zone ale țării, în sâmbăta Rusaliilor se împart oale împodobite cu flori și cu un colac deasupra pentru pomenirea morților. În duminica Rusaliilor se împart farfurii frumos împodobite pentru vii. În tradiția Bisericii Ortodoxe, în ziua imediat următoare marilor sărbători se comemorează persoanele care stau în legătură nemijlocită cu persoana sau evenimentul aflat în centrul respectivei sărbători.

Întrucât persoanele Sfintei treimi, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, sunt într-o legătură nemijlocită, luna de după duminica Rusaliilor este consacrată proslăvirii Sfintei Treimi. De fapt, sărbătoarea Rusaliilor are consacrate două zile.

În Vechiul Testament Rusaliile erau o sărbătoare agricolă de bucurie a evreilor, în care se ofereau ofrande din roadele pământului (Ex 23, 16; Num 28, 26; Lv 23, 16). De fapt era numită „Sărbătoarea săptămânilor” Șavuot (Ex 34, 22; Lv 23, 15). Mai târziu, ajunge ca o aniversare a Legământului, ce fusese încheiat la 50 de zile de la ieșirea poporului evreu (exodul) din Egipt (Ex 19, 1-16).

Rusaliile creștine au legătură cu acest Legământ, ca fiind o sărbătoare a încheierii launtrice a Noului Legământ al harului și iubirii, prin coborârea Duhului Sfânt. Rusaliile reprezintă și consacrarea solemnă a întemeierii Bisericii lui Iisus Cristos. Duhul Sfânt nu este dăruit numai Bisericii în ansamblu, ci și fiecărui creștin în parte, cu darurile sale (cf. Gal 5, 22). Minunea Rusaliilor de la Ierusalim se continuă în Biserică, aducând rod în taina Sfântului Mir. De aceea, Rusaliile sunt și o sărbătoare de mulțumire pentru harul Mirului.

Etimologie

Rusaliile (din latina vulgară - în dialectul napoletan se folosește denumirea de "Pasca rusata" - Paștile

trandafirilor, iar în aromână "Arusalî"), sunt cunoscute ca sărbătoare religioasă a Pogorării Sfântului Duh / Coborârea Spiritului Sfânt. Rusaliiile, praznic creștin celebrat în a cincizecea zi de după Sărbătoarea Paștilor, cade întotdeauna într-o zi de duminică. De Rusalii este sărbătorită "Coborârea Duhului Sfânt / Spiritului Sfânt" asupra ucenicilor lui Iisus din Nazaret și a Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului, adunați în cenacol. Potrivit scrierilor din Noul Testament - Faptele Apostolilor 2, 1-11) acest eveniment a avut loc în ziua sărbătorii evreiești (Șavuot), la 50 de zile de la învierea lui Iisus din Nazaret. De aceea sărbătoarea creștină mai poartă denumirea de Cincizecime (în latină Pentecostes, în franceză La Pentecôte, în germană Pfingsten, în maghiară Pünkösd, în engleza Whitsun, etc., termen ce provine din greaca veche - πεντηκοστή ἡμέρα / pentêkostê hêméra, «a cincizecea zi»).

Rusaliiile, între credință și legendă

Sărbătoarea Pogorării Sfântului Duh este considerată data de naștere a Bisericii Creștine, fiind sărbătorită în fiecare an într-o opta duminică de după Paste. Esența acestei zile din an înglobează coborârea Sfântului Duh asupra Apostolilor precum și asupra Bisericii creștine. Această sărbătoare cu dată mobilă mai este cunoscută și sub denumirea de Rusalii sau Cincizecime (datorită celor cincizeci de zile dintre Paste și Rusalii).

Proveniența Rusaliiilor

Se poate afirma că Sărbătoarea populară a Rusaliiilor a fost preluată de la romani, fapt susținut de însuși etimologia cuvântului. Romanii, an de an, în prima jumătate a lunii mai comemorau „Rosalia” – Sărbătoarea Rozelor, aceasta fiind dedicată atât trandafirilor (adică vieții și frumuseții), cât și cultului morții. Ulterior, această sărbătoare a fost preluată de către daci în timpul cuceririlor romane. Dacii au luat Rosalia și au transformat-o pe parcursul timpului într-o sărbătoare formată din nouă zile, sărbătoare și ea tot ambivalentă: pe de-o parte se comemorau morții prin pomene funerare bogate, iar pe de alta, se celebra noul cult solstițial al soarelui menit să aducă recolte bogate, prosperitate și sănătate.

În acest mod, împreună cu încărcătura de elemente precreștine, Rosalia a fost absorbită de către cultura populară românească fiind ulterior asimilată cu sărbătoarea Coborării Sfântului Duh.

Ce sunt "Rusaliiile" de fapt?

Ființe mitice extraordinare! Rusaliiile sau Rusalcele sunt niște fecioare frumoase, îmbrăcate în veștminte străvezii care își fac apariția mai cu seamă în perioada verii. În tradiția românească, Rusalcele sau Rusaliiile au fost denumite lele. Se spune că acestea s-ar prinde în hore, departe de ochii oamenilor prin păduri și zone muntoase izolate, iar pe locul unde aceste ființe dansează, se spune

că pământul rămâne ars. De fapt, credința în horele ielelor este foarte veche, posibil la fel de veche precum cea conform căreia există noua iele, fiecare dintre ele fiind responsabile de câte un ritm folcloric. În tradiția populară, pentru a se proteja de Rusalii, oamenii purtau la ei frunze de pelin sau fire de usturoi și își umpleau locuința de leuștean. Fiind cunoscute totodată și că ființe care controlează apele, oamenii evitau să se scalde în sâmbăta din ajunul sărbătorii de teamă de a nu se îneca.

De fapt, când vine vorba de Rusalii, este cunoscut faptul că acestea ar avea două fețe. Fie se „materializează” în niște ființe tinere și extraordinar de frumoase, fie în niște bătrâne urâte și gârbovite, aducătoare de rău și de necaz. Personalitatea ambivalentă a acestor creaturi mitice rezonază cu dublă însemnătate a Rusaliiilor: viața și moartea. Ba mai mult, în unele zone, lelele sunt cunoscute ca și ursitoare ale copiilor precum și prezicătoare ale morții.

Legenda spune...

Că dacă ielele sunt zărite de către vreun muritor, sau dacă cineva călca pe pământul ars unde au dansat ele, atunci acea persoană se îmbolnăvea de o boală numită „Luat de Rusalii” al cărui panaceu era celebrul dans al Călușarilor.

Obiceiuri și datini de Rusalii

Creștinii sărbătoresc Rusaliiile pe parcursul a trei zile în regiunea Transilvaniei și a Moldovei, șapte zile în cea a Munteniei și a Olteniei, și timp de opt zile în zona Banatului.

În ajun de Rusalii se comemorează Moșii de Vară, prin care se crede că sufletele morților se întorc în lumea lor, mai cu seamă în contextul în care sufletele lor se consideră că își părăsesc mormintele în Joia Mare (de dinaintea Sărbătorilor Pascale). Așadar, în ajunul Paștilor sufletele morților se întorc în lumea celor vii, iar în ajun de Rusalii, acestea se întorc înapoi în lumea celor morți.

În ziua de Rusalii în anumite regiuni există obiceiul denumit „udatul nevestelor”.

În cea de-a doua zi de Rusalii, preoții sfințesc apele și stropesc câmpul pentru că roadele să fie ferite de grindină. De asemenea, sunt sfințite ramurile de tei care ulterior vor fi păstrate și ele peste vara, acestea fiind folosite în practicile de alungare a grindinii și furtunilor.

Așadar... Sărbătoarea Pogorării Sfântului Duh se împletește cu Sărbătoarea populară a Rusaliiilor; această zi din an fiind înțesată atât cu o puternică însemnătate religioasă, cât și cu o vastă simbolistica etnografică.

Sânzioanele, Ielele, Călușarii, Ciuleandra

De Rusalii se leagă mai multe superstiții și oamenii păstrează încă unele tradiții: își împodobesc casele cu frunze sfințite de tei sau de nuc, pentru a îndepărta

duhurile rele, ung ușile cu usturoi, pentru a fi feriți de ghinion tot anul și dansează Jocul Călușarilor, pentru a alunga spiritele Ielelor care vin să facă rău, scrie.

• „Sânzienele”

Sunt o tradiție românească, cunoscută și sub numele de Drăgaica, sărbătorită în jurul solstițiului de vară (24 iunie). Aceasta implică credințe despre zâne blânde numite Sânziene, despre care se spune că acordă puteri speciale florilor și ierburilor. Sărbătoarea include ritualuri precum purtarea de coroane de flori de către fete și aruncarea lor pe acoperișuri pentru noroc și dansarea „Horei Drăgaicelor”.

Vasile „Pârvan presupunea că Diana daco-romană (Diana sancta, potentissima) era aceeași divinitate cu Artemis-Bendis a tracilor (Herodot, IV, 33). Această echivalență, oricât de probabilă ar fi ea, nu este încă demonstrată, dar nu este nici o îndoială că sub numele roman al Dianei s-ar ascunde, sincretizată sau nu, o zeiță aborigenă. Or cultul acestei zeițe a supraviețuit după romanizarea Daciei și numele de Diana se găsește în vocabula românească zâna. Diana Sancta din Sarmizegetusa a devenit Sânziana (<San(cta) Diana), figură centrală a folclorului românesc. Continuitatea religioasă și lingvistică a fost asigurată mai ales datorită faptului că procesul de transformare a avut loc într-un mediu popular, adică rural (campestru și silvestru).

Sânzienele sunt, în mitologia românească, zâne bune din clasa ielelor dar care atunci când nu le este respectată sărbătoarea devin surate cu Rusaliile care sunt zâne rele. Uneori Sânzienele sunt supranumite și Drăgaicele, manifestându-se, potrivit superstiției, în ziua Sfântului Ioan Botezătorul - 24 iunie. Pe lângă manifestările tipice fapturilor supranaturale din clasa ielelor, Sânzienele au și manifestări vizuale: flori de scaieți, tunse de puf, sunt atârinate peste noapte de streșină și, după cât crește puful dimineța, se stabilește norocul celor care înfăptuiesc datina

• Obiceiuri și tradiții de Sânziene

Practicile rituale asociate zilei de 24 iunie, cunoscute cu denumirile de Sânziene și Drăgaică, sunt răspândite în toată România. Astfel, în Banat, Crișana, Maramureș, Oltenia, Moldova, nord-vestul Munteniei, sunt cunoscute cu denumirea de Sânziene (având etimologie latină), iar în sud: Muntenia, Oltenia, Dobrogea, sudul Moldovei, se întâlnește sărbătoarea numită Drăgaică (din bulgărescul dragaika).

Numele „Sânziene” se referă la trei elemente strâns legate între ele. Primul se referă la zânele, de obicei bune, zâne extrem de harnice în noaptea de 23 spre 24 iunie, adică noaptea Sânzienelor. Al doilea este reprezentat de florile galbene și parfumate care înfloresc în preajma zilei de 24 iunie, flori cu importante atribute magice, fiind substitute vegetale ale zânelor cu același nume. În

nomenclatura botanicii populare românești, aceste flori numite sânziene (*Gallium verum*), sunt consacrate Sfântului Ioan Botezătorul. Ultimul element se referă chiar sărbătoarea de pe 24 iunie, Sărbătoarea Sânzienelor, închinată Sfântului Ioan Botezătorul, sărbătoare numită, mai ales în sudul României, și „Drăgaica”.

Sărbătoarea Sânzienelor, sărbătoare românească ce îmbină tradițiile ancestrale cu magia pură, se manifestă prin numeroase ritualuri, menite să asigure rodnicia lanurilor și fertilitatea. În această zi sfântă, zi care marchează pentru tradiția spirituală românească solstițiul de vară, nimeni nu are voie să lucreze. Sunt realizate numeroase practici magice de fertilitate, fecunditate și divinație. În timp ce femeile măritate pot urma ritualuri pentru a avea copii, fetelor le sunt rezervate alte obiceiuri, pentru aflarea sortitului.

Pentru a fi apărați de duhurile necurate și de zânele rele, în ziua de Sânziene oamenii culeg flori de sânziene (*Gallium verum*) cu care împodobesc porțile, ferestrele caselor și streșinile caselor. Este momentul cel mai bun pentru culegerea plantelor de leac, dar și de descântec. Legate în formă de cruce sau prinse în coronițe, florile culese, sunt duse la biserică, sfințite, apoi păstrate pentru diverse practici magice. Fetele au obiceiul să împletească o coroniță din flori de sânziene pe care o aruncă pe acoperișul casei. Dacă aceasta rămânea pe acoperiș, fata urmează să se mărite chiar în acel an, dacă ajunge pe jos, fata o mai arunca până rămâne prinsă pentru a ști câți ani mai are de așteptat. De asemenea, ele se împodobesc cu cununi și joacă dansul Drăgaicei, pentru a avea belșug, dar și pentru protecția gospodăriilor și ogoarelor. În ziua de Sânziene se țineau bălciuri și iarmaroace, acestea fiind un foarte bun prilej pentru întâlnirea tinerilor în vederea căsătoriei.

În dimineața zilei de 24 iunie, fetele obișnuiesc să se scalde în rouă din zone neumblate pentru a se umple de fertilitate. Dacă erau respectate anumite condiții, atunci cine se spăla cu rouă era sănătos și dragăstos peste an. Pentru a scăpa de boli, fetele și femeile se scaldă în ape curgătoare. Pentru alungarea spiritelor malefice, în noaptea de Sânziene (23 spre 24 iunie), se aprind focuri în care se aruncă substanțe puternic mirositoare. Se practică și săritul peste focul purificator. Se crede că cine va trece prin foc sau va sări peste el în aceasta noapte, se va purifica și întregul an care urmează va fi apărat de duhurile rele și de boli. Se spune că în noaptea de Sânziene se deschid porțile cerului și lumea de dincolo vine în contact cu lumea pământească. Cu acest prilej, în foarte multe zone din țară, se fac pomeni pentru morți, de „Moșii de Sânziene”.

Va urma

POEME

Stelian PLATON

SILNICIA PĂIANJENULUI

Mă-mpotmolesc în perdea ca simplu
păianjen
Și simt cum mătasea din picioare-i
mai grea,
S-au dus acele zile când puteam spera,
Tot ce-am țesut mi-a fost o risipă-n
abdomen.

Încerc să mă agăț de firul ce mi s-a
rupt,
Foșnind lângă mine simt discret altă
perdea,
Și-n taină febril refac firul ce
corespundea,
Să pară că pentru mine un lanț
nentrerupt.

Eu biet păianjen am întocmit odiseea
Pe marea dezlănțuită ce m-a răsturnat,
Pe val imens de perdele m-am
reincarnat
De ceilalți ascuns îmi protejez
epopeea

PERPETUA NEGURĂ

Perpetua negură prin noi se produce,
Ne -adună-n brațe și nimeni nu mai
știe
De-am avut și noi o credință de pe
cruce,
Ori am bălțit în eternă apatie.

Femeile bătrâne par că se închină,
Pe piept își fac câteva frânturi de
cruce.
La noi în sat lumea toată se vrea
creștină
Dar spre paradis mai nimeni nu se
duce.

În vechi instinct așteaptă lunga
plictiseală
Speranța nu are unde să încapă,

Prea moale-i perpetuum
bolboreseală,
Visăm perplex însă sfântii nu ne
scapă.

EVLAVIOS TE DEUM

Ca un poștaş, un zvon aduce
Purtând discret tristețea lumii,
Mesajul pe care-l traduce
C-ar fi prăpăd asupra lumii,

Că e între noi o boală grea
Și-ascunsă se disipă-n confort,
Atroce, ea, chiar nu ar părea,
Dar pe fanion e-un cap de mort.

E zvon de o nouă boală deci
Nefasta, e perversă-ți repet,
De ea, nu cred c-ai putea să treci,
Să constăți că-n lume-i diabet.

Dar toți sunt prinși în dulci regrete,
Cuprinși-n febră de zahăr fin,
Nu vor să poarte-n gând rețete,
Nici pașii fermi spre un destin.

În rafturi pline, viclean pândesc
Sirene dulci, în ambalaje,
Utile toate îți plămădesc
Plimbări-n funerale atelaje

Mereu povești, dar fără sare,
Febrila viață-i un fir de fum
Trec suflute-n rece uitare
Ducând glicemia în postum

AL NIMĂNUI

Tu ești copilul meu, ecou
Ce duce mai departe gândul
În liniștea ce curge nou,
Spălând și timpul și cuvântul.

Te-ai rătăcit prin lumi de ceață,
Prin umbre stinse în amintiri,
Dar glasul tău mă ține-n viață
Și mă-nvăluie-n nedumeriri .

Ești urma mea din visul stins,
O șoptă dusă în altă zare,
Un dor ce-a fost și scris și plâns
Și arde încă în depărtare.

Iubirea care te-a născut e moartă
Peste părinți se-așează timpul,
Însă în copilul fraged și sfânt
A rămas doar dorul de ceartă.

N-am inventat ceea ce se știe
E dramă când nu știi ce sameni,
Străbați stingher câmpia pustie
Și sufletul colindă fără oameni.

PÂRTIA DE STELE

Se-adună stelele albastre
Și mă convoacă în nopți târzii
Printre duhovnicile aște
Să-i pomenim pe cei ce-au fost vii

Pe cerul nopții stau tăcute
Și licăresc așa ușor
Iar glasuri nemaicunoscute
Mă cheamă-ntr-o vale de Dor

Părinții nu mai pot să vină
Și-n buchet pun stele în ferești
Cu raza sufletului mă alină
Și cu șoptele copilărești

Vom naviga-ntr-o zi pe trepte
Și oricât e drumul de greu
Vom ajunge pe drumuri drepte
În camera lui Dumnezeu

REMEMBER

Din PÂN' LA DUMNEZEU (SCRIPTE)

George ANCA

Continuare din numărul trecut

ARGHEZI

August, 2010. Vedem ce iese, cititorule care, se zice, nu mai ești, ca și mine. Eram la spital. Piațeta în potcoavă neagră se deplasează pe apă sub pescăruși. Și așa ni se lăsară copiii de literatură. Nici diabetul nu-l voi duce până la capăt, dar romanele.

Dacă avea studii superioare nu mai era împușcat. Intelectualii sunt elemente consultative. Surzii n-au înțeles niciodată un film românesc. Dă-râmi ce ridică dușmanul de un sânge. Fidelitate clădită pe trădare. Urmele ne înconjoară, ne sufocă, ne acoperă lumina. Ne trezim împușcați de vreun idiot.

A dispărut sicriul cu trupul fără deget al sfântului Nicodim. Roessler, Roller. Les vieux bandes. Rușii nu vorbește în dodii. Calvin recognized the power of music. Liana trăiește la Calvin, în Elveția, de-l pomeneste pe Voltaire, isihăștii andrucovicieni pe care-i frecventase trei ani.

Septembrie. Cine mișcă nu mai mișcă. Maniere, remaniere. Lustrat, spânzurat de lustră. Nație de subsol cu probleme la colivie. Iei o armă și faci un gest de disperare cu oameni inteligenți, nu cu toate gutuile. Ultimul la coadă să tremure din noadă. Fură și praful de pe ficus.

Mări a murit de ziua ei și a intrării în Uniunea Europeană. Tot își făcuse rost de băutură și la reanimare. În anecdotă, doctorul îi explica fetei că părul pubian îi crescuse natural, și nu e blestemată, uite și lui, vai, el e și mai blestemat, i-a crescut și furtunul aspiratorului.

Ceva nu mi se învâрте rotund. Același tip de frisoane. Tonul strămutării. Te-a luat valul și mi-ai luat calul. Țara cu cracii în sus. Țărâna grea. Incubo. Lup ziua, miel noaptea. S-a arestat singur. În spatele arestărilor

se ascunde misterul cucului de bronz.

Mare parte din rău vine la noi din gene. A nu termina niciodată o frază. A scrie roman psihologic. Pancreasul nu se vede în negura gazelor. Justiția nu este altceva decât un cadavru în cătușe. Cătușe rimează cu căpușe. Bătut la ușă, împușcat în freză.

N-am vrut să-l omor, doar să-l sperii. Un țigan din Dăbulești a murit înecat după ce se aruncase în râu să salveze un copil de român. Statul asigură infractorilor condiții mai bune decât oamenilor cinstiți. De ce să nu-l spânzuri și să scapi lumea de o fiară turbată?

Am mai multe vieți decât o pisică. Ei, asta e, l-am omorât. Iau zece ani pentru un prost. Nu trebuia să scoată cuțitul, a sărit primul la bătaie. Suntem golani, ori nu mai suntem. Din cauza la protv, că ei au difuzat cu ciorcălanu ăla analfabet.

Subspecii. Voi îi faceți vedete. Nulitatea asta absolută am văzut-o cu o zi înainte de crimă invitat la tâmpitul ăla de Capatos și la boul ăla handicapat de Mihai Morar. Cine, un coate goale, un criminal din care se inspiră alții... A scos cuțitul și a lovit în inimă.

Dacă eram tatăl victimei, l-aș aștepta pe criminal până iese din pușcărie, îl anesteziez cu ceva tare, îi leg mâinile să nu piardă sânge și i le tai cu toporul, le arunc în canal și chem salvarea, să scape cu viață. Să mai omoare dacă poate.

Mai lăsați tupeul de borfași că ajungeți la Reînvierea 2. Moarte pentru moarte, eu în locul tatălui celui decedat aș trăi doar ca să-l omor pe criminal. Oltenii își spală păcatele dacă îl omoară pe individ, oricare ar fi erou, nu-l ratezi pe acest ucigaș, justiția poate să-l scape, voi nu trebuie.

Mai lăsați tupeul de borfași că ajungeți la Reînvierea 2. Moarte pentru moarte, eu în locul tatălui celui decedat aș trăi doar ca să-l omor pe criminal. Oltenii își spală păcatele dacă îl omoară pe individ, oricare ar fi erou, nu-l ratezi pe acest ucigaș, justiția poate să-l scape, voi nu trebuie.

Dă-l în fasole, are pata pusă pe monoclu. Pe politician îl aleg eu, hoțul mă alege pe mine. Sparge cu pumnii tăi butoaiile astea kaghebiste. Două cârțițe, una, mi-e așa de rușine că îmi vine să ies din pământ. Dacă nu știi ceva ești nevinovat? O tumoare ne apasă pe hipotalamus.

Vocale aleatorii, lahwe, sunt ceea ce sunt, sunt ceea ce este. Damigeana când e plină și femeia când e goală. Întunericul și lumina ne balansează în vrie ideală spre recunoaștere, din seninul inconștient al nădejdlor refulate.

Unii dintre deținuți mâncau varul de pe pereți. Attached are documents of payment. Predau nonviolență. Ce film s-ar fi făcut după Ciocoi vechi și noi. Nu-i găseam nasul, să văd dacă mai respiră.

Kenyana tot refuza salvarea, nu-i știusem numărul. Intensitatea diferenței.

Erau mai bătrâni ca mine, clan de tineri, muream cum am apucat, de-am rămas în viață și ni se naturalizează finele prin apropiati vecini până spre piele și iele. Hipofertili, grup de suport, șamani, nu numai limbaj, și idei. Deschide geamul de la camion înainte să scuipi.

Lasă-l acolo ascuns în memorie. Ești expert în cheștiile astea, cu stilul tău aglutinat. Are magnetisme de bun augur față de spiritualitate, nu poate oricine să-i treacă prin față așa ușor. Granițele între regnuri nu mai există, șarpe acum plantă.

Ce să ne mai spunem, că îți mulțumesc că mi-ai scris diplomele, și pe Mări am angajat-o, tu te pensionasei și schițai catedrale, ultima în Kenya, să și asisti la zidire, cu viața ta, acum spre ai tăi, cu nimeni în urmă, dărâmată casa din vârghini, poate redesenată de tine, s-o aibă copiii.

Afect invers, a te vedea personaj negativ la infinit, a te autolichida dependent, hematom, vorbitul cu chirurgii, probabil vor să-mi taie piciorul, din Ioan în Luca, maică-mea un an în pat, taică-meu 5, cum n-am invidiat-o pe Ralița, nu și pe Paraschiv, da Vespasian.

Ștefan cel Mare, țar în 1473. Veșnică sărăcie, castitate, ascultare iezuită. Căutam date (fraze) despre școlile neoprotestante în România, credincioșii și copiii lor. Amestecați, îngândurați printre ortodocși. Îngreunat de mere și serendipitate.

Regretăm momentul zborului, regretăm că ne-am dorit să fim liberi, ne-am trezit așa de zgribuliți, fără țară și fără viitor și cu aripile frânte la doar 21 de ani. Ne-am născut în România unde cântă nebunia. Dați-mi și mie o batistă. Father jumps.

MIRAREA REÎNCARNĂRII

Alerg după coada unui iepure de la Paris. Knocking at our own door. Azi e marți și mâine miercuri. Pestalozzi a trecut printr-o școală tehnică. Ne urmăresc acești elvețieni. Stalin ne-a salvat. M-am îmbătat un pic de Jung. Mă lichidau. N-am nicio drojdie în cap, poate de bere.

La Focșani ne-am înfundat. Am ochit un tren de poștă + adăpost deasupra capului – am scris pe el Arad cu de la mine putere – ne-am dus, încet, încet, până la Arad – la prefectura județului, ce cauțați aici – Pașcanii îs resortați (?) - îmi caut tatăl. Galbenul nu poate strica omenirii.

Să tăiați plicul să se vadă că e imprimat, nu cerere. Unde era înainte securitatea. În sală, dacă se dă termen, tăcere, dacă nu, prezent. Dosarul de la amânări nu-l cereți, lăsați-l în pace. Vă dă cuvântul dacă sunteți

prezent(ă). Acceptați cererea. Francisca era, cu scuze că e răgușită.

Chiar dacă s-ar pune-n unghii, la primul termen orice parte are dreptul să ceară amânare. Flavius (blond), plavus, plăvan. Nevrită retrobulbară. Sunt atașat de vite. Omul primește palme, pumni. Psihiatru informator. Numai pacienți speciali. Îi cunosc scrisul.

Nu se poate articula nimic. Urdia înaintează. Sfișioși de sărbători. 34, subliminal 43, fund dublu, 45-54. Oraș alimănit. Te-am visat, fugeai de mine. Regășenii sunt mai orientali. Un om adevărat simte în inima lui cum stau lucrurile. Dulfu, o etică. Ziar antropologic româno-indian.

Acest domn Grama nu a vrut să-mi dea aceste scrisori, că nu trebuie să le citesc, am plâns după scrisorile acelea, le-a aruncat, mi-a dat patru, erau numerotate, a protejat-o sau s-a protejat, mama l-a iubit pe Leon Pantev, o cruzime la început, prieteni, o iubesc mulți dar tac.

*

Sinteză a experiențelor și luptei revoluționare, a muncii de construcție socialistă în România, a mișcării revoluționare mondiale, tablou al direcțiilor activității partidului în epoca viitoare, calea comunismului, transformarea pe baze noi a omenirii, forță ideologică internațională.

Neclaritate în privința metodelor și a celor mai bune sisteme de perfecționare. Pedagogia adulților nu e bine studiată. Nelegarea perfecționării de nomenclator. Promovarea în muncă în funcție de perfecționare. Învățământul nostru este confuz în materie de perfecționarea cadrelor.

Nu facem o clară distincție între cheltuielile pentru știință și cheltuielile din învățământ. Planul de cercetare este cel mai fragmentat mozaic din câte se pot imagina, teme pe dimensiuni individuale, nu colective, institute de buzunar, microscopice. Ori importăm știință, ori o producem.

Și ceea ce este caracteristic pentru întreaga futurologie și pentru opera lui Malița este că în fond nu proorocește ci alungă departe orice asemenea gând. Rog a se face odată lumină și să se rezolve cazul de la Dâmbovița. Socialismul, prima fază a comunismului.

Va urma

JUNIMIȘTII CAHULENI

Ionel NOVAC

Înființarea societății literare „Junimea” se pierde în negura vremii, nici măcar fondatorii săi (Titu Maiorescu, Vasile Pogor, Iacob Negruzzi, P.P. Carp și Th. Rosetti) necăzând la un numitor comun privind data exactă a înființării acesteia. „La banchetul anual prin care se serba aniversarea înființării Societății „Junimea”, secretarul perpetuu – acela eram eu - avea obiceiul să ție un discurs glumeț, care începea totdeauna cu următoarele cuvinte: „Originea „Junimii” se pierde în noptea timpurilor”... Mulți membri ai „Junimii” cred că societatea lor datează din toamna anului 1863, însă aceasta nu poate fi, de vreme ce eu, unul din cei cinci fondatori, m’am întors din străinătate în Iași, după săvârșirea studiilor; în seara de 25 Octomvrie 1863, iar T. Maiorescu, altul dintre fondatori, pleca, cu o zi înainte din Iași la Berlin, și amândoi ne-am încrucișat în drum la Botoșani, unde petrecurăm noaptea în același han, fără să ne facem cunoștința și fără măcar să ne întrevădem”, își începea amintirile sale despre „Junimea” Iacob Negruzzi.

„La fiecare banchet de aniversare a înființării societății Junimea, d. Iacob Negruți avea specialitatea ca să stabilească în mod exact data întemeierii Junimei și totuși în curs de vre'o 14 ani nu a reușit complet să o stabilească! De ce? Fiindcă îndată ce oratorul - bine înțeles într'un discurs umoristic - determina o dată oarecare, o droaie de întrerupători, vociferând, îi aruncau cele mai energice desmințiri. Oratorul obosit și dominat de un tumult asurzitor, era nevoit să se așeze și să renunțe la restul cuvântărei. Atunci, ca un mijloc de conciliare, se scula d. Vasile Pogor și striga: „Domnilor nu vă mai certați degiaba, de la data înființării societății noastre, căci părerile sunt așa de împărțite încât pentru o societate atât de disciplinată ca a noastră (la cuvântul disciplinat, un ura! colosal ieșea din piepturile tuturor) acest lucru este mărul de discordie; de aceea eu propun să votați următoarea dată asupra căreia cred că avem să convenim cu toții... Să convenim, domnilor, că originile Junimei se perd în noptea timpurilor...”, notează și celălalt important memorialist al „Junimii”, George Panu.

Totuși, anul 1863 este considerat de către mulți cercetători drept anul fondării Societății „Junimea” de

la Iași. Un document redactat mai târziu, păstrat în original în Arhiva Muzeului Literaturii Române din Iași, cu sediul central în Casele lui Vasile Pogor, unde s-au ținut o mare parte din ședințele societății, atestă ca dată 19 octombrie 1863. Oricare ar fi data înființării Societății „Junimea”, aceasta rămâne ca cea mai importantă grupare ideologică

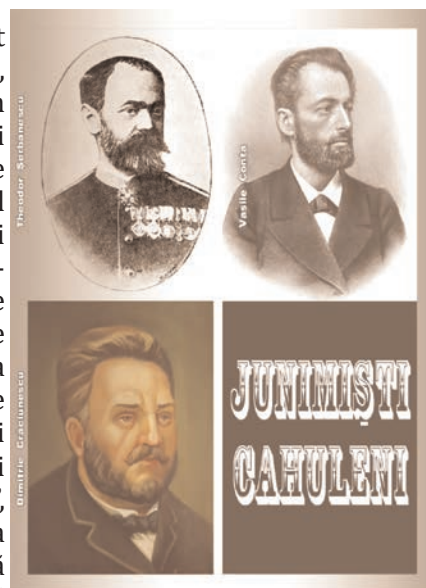
și culturală din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Circulația ideilor junimiste în epocă a fost asigurată de faptul că societatea avea o tipografie proprie, o librărie și că edita, începând cu 1 martie 1867, revista „Convorbiri literare”.

„Preocupările Junimii s-au concretizat în patru direcții de activitate: de educare a publicului prin conferințe, de promovare a unor principii lingvistice care să ducă la unificarea limbii literare, de formare a unor scriitori de valoare și publicarea operelor acestora și de combatere a formelor fără fond, adică a acelor instituții create prin imitația unor modele occidentale pentru care noi nu aveam fond literar”.]

La ședințele „Junimii” vor participa nume importante ale culturii și științei românești, iar în paginile revistei vor fi publicate atât articolele lui Titu Maiorescu, cât și operele marilor clasici ai literaturii române (Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Ion Creangă, Ioan Slavici, Ion Luca Caragiale ș.a.). Între cei care s-au numărat printre membrii Societății „Junimea”, care au participat la ședințe, și-au citit din lucrări sau au publicat în „Convorbiri literare”, se află și trei nume ale căror destine se leagă mai mult sau mai puțin de municipiul de pe Frumoasa, Cahul: Theodor Șerbănescu, Dimitrie Crăciunescu și Vasile Conta.

Theodor Șerbănescu s-a născut la 29 decembrie 1839, la Tecuci. După școala primară din localitate a urmat Academia Mihăileană din Iași, absolvind apoi și Școala Militară (1859), ca șef de promoție. Și-a început cariera militară ca sublocotenent în trupele de geniu, retrăgându-se apoi peste zece ani din armată, cu gradul de căpitan. Debutul publicistic s-a produs în „Steaua Dunării”, iar cel poetic în „Ateneul Român” (1861). A mai colaborat la „Albina Pindului”, „Convorbiri literare” (care l-a consacrat), „Literatura și arta română”, „Oltul”, „Perseverența”, „Revista contemporană” ș.a. Membru al Societății „Junimea” din 1868.

La 17 septembrie 1876, printr-un decret semnat de

Regele Carol I, a fost numit prefect de Cahul. Începând Războiul de Independență (1877-1878), se reîntoarce în armată, participă la luptele de la Plevna și ajunge la gradul de colonel, care îi va permite să îndeplinească, după 1878, funcția de comandant de garnizoană la Brăila și comandant de brigadă la Buzău și Bacău. În 1893 Theodor Șerbănescu se retrage definitiv din armată, fiind preocupat de literatură, în special de poezie. În 1894 este ales membru corespondent al Academiei Române. A decedat la Brăila, în ziua de 2 iulie 1901. Productia sa poetică, relativ bogată, a rămas în paginile unor reviste sau în manuscrise (scrisori, albume etc.). Primul volum, „Poesii”, este postum, apărând în 1902. I-au mai apărut volumele „Poesii alese”, editate de E. Lovinescu (1927) și „Poesii”, comentate de I. Petrovici, nepotul poetului, și N. Cartojan (1941).

Theodor Șerbănescu a devenit membru al Societății „Junimea” în anul 1868. Încă de la început acesta a fost primit cu entuziasm în rândul membrilor societății, ba chiar fiind apreciat de către ideologul „Junimii”, Titu Maiorescu, care susținea că „între cele mai plăcute produceri ale literaturii române sunt și vor rămâne poeziile d-lui Șerbănescu. De la cele dintâi încercări ale d-lui Bolintineanu, care se deosebeau prin aceeași însușire, nu cunoaștem poezii a căror limbă să fi produs auzului aceeași plăcere ca poeziile citatului autor”. Peste câțiva ani, același Maiorescu avea să noteze: „Splendidă seară! Frumoase poezii de Eminescu, o baladă de Gane, poezii draguțe de Șerbănescu”.

Nici George Panu nu a rămas insensibil față de creațiile poetice ale lui Theodor Șerbănescu, acesta notând următoarele: „Iai tabla de materie a „Convorbirilor” în anii întâi, unde citești o mulțime de poeți. Câți au mai rămas peste 10 sau 15 ani ca poeți? Afară de Șerbănescu, nici unul”. Totuși, potrivit lui Iacob Negruzzi, „poeziile sale dădeau loc la multe discuții, care adeseori făceau pe autor să asude din greu... Bietul Theodor Șerbănescu! Câte sudori au curs pe uniformă sa de căpitan și maior în vreme ce i se discuta vers cu vers poeziile pe care el le declama cu glas așa de puternic”.

Cu toate acestea, deși astăzi este mai puțin cunoscut sau receptat, istoricii literari îl consideră „printre cei mai citiți și agreați scriitori de sfârșit al secolului al XIX-lea. Titu Maiorescu, singurul martor de epocă al poeziei scrisă de Theodor Șerbănescu, îl nominalizează în grupul de cinci autori români notabili ai momentului”.

Dimitrie Crăciunescu s-a născut la 1 martie 1840, în Chișinău, unde a și absolvit Liceul Regional, fiind distins cu medalia de argint. Între 1859 și 1863 a urmat cursurile Universității din Sankt-Petersburg, obținând licența în drept. A urmat aceeași facultate și la Paris, după care s-a întors acasă, unde s-a înscris la biroul tribunalului românesc din Cahul. Ca urmare a activității desfășurate, Dimitrie Crăciunescu a devenit unul din „luceferii” unanim recunoscuți și apropiați ai orașului și județului Cahul, autoritatea ce o avea în mediul populației fiind confirmată și de faptul că în perioada aflării celor

trei județe sudice, Cahul, Bolgrad și Ismail, în componența României, acesta a fost deputat de Cahul în parlamentul țării, exercitând, în unii ani, și funcția de prefect al județului. Din aceste ipostaze a fost prieten cu mulți fruntași ai țării, dintre care Mihail Kogălniceanu îi scria deseori de la moșia sa – Râpi, de la 1870 până după 1878, când județul Cahul a trecut iarăși la Rusia.

Apropiat al poetului Theodor Șerbănescu, în perioada în care acesta era perfect al județului și îi trecea adeseori pragul casei, Dimitrie Crăciunescu devine membru al Societății literare „Junimea”, unde se împrietenește cu aproape toți junimiștii (Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Iacob Negruzzi ș.a.). Totodată, este un „devotat” al „Convorbirilor literare”, revistă la care colaborează și pe care o susține și o promovează în această parte a Basarabiei. Elocventă în acest sens este scrisoarea pe care o primește, la 1 ianuarie 1872, de la „secretarul perpetuu” al „Junimei”, Iacob Negruzzi: „Iubite amice, Odată cu felicitările de anul nou, te rogu să-mi faci o îndatorire. Îți trimet o listă de abonamente pentru „Convorbiri literare”. De la 1 Martie c. când începe al șaselea an al acestui jurnal, vreau să-i dau proporții mai mari: în loc de a apari de două ori pe lună câte două coli, am să scot numai o singură broșură în quarto pe lună de la cinci până la șapte coli, pentru ca materia să nu se tot întrerupă și ca să pot tipări romanuri și în genere articole mai lungi. Prețul abonamentului rămâne însă tot de unu galben (ori 12 fr.) pe an. Știu că am să trebuiesc a face jertfe materiale mai mari încă decât până acuma, dar nu voiu nici decum să încetez cu activitatea mea literară. Deaceia mă adresez la toți amicii mei ca să-mi facă cât se poate de mulți abonați în districtele lor, și credu că amicu ca și pentru mine te va face să te ocupi într-o câțva de această foaie și să-mi trimiți banii abonamentelor strânse cât de curând”. Dimitrie Crăciunescu s-a stins din viață la 13 martie 1908, la Cahul, unde a fost și înmormântat.

Descendent al unei familii de preoți din zona Neamțului, Vasile Conta s-a născut în Ghindăoani (astăzi în județul Neamț), la 15 noiembrie 1845. Unul dintre primii săi biografi, Octav Minar [13] susține că acesta ar fi văzut lumina zilei la Cahul, idee la care s-a raliat și publicistul și eseistul Dumitru Păsat [14], dar niciunul nu au reușit să aducă mărturii verosimile în acest sens. Copilăria și-a petrecut-o în satul natal până la vârsta de 9 ani, când se mută cu familia în orașul Țîrgul Neamț, unde urmează și cursurile școlii primare. După studiile primare la Tg. Neamț (1854-1858), unde se spune că l-ar fi avut coleg pe Ion Creangă, Vasile Conta urmează altele la Academia Mihăileană (Liceul Național) din Iași și la Gimnaziul Central din același oraș. Obține bacalaureatul spre sfârșitul anilor șaizeci (1868), iar în anul următor începe cursurile facultății de Drept al Universității din Iași, pe care însă le întrerupe după numai un an. Motivul îl reprezintă plecarea în Belgia, la Anvers, cu o bursă de studii oferită de „Societatea pentru încurajarea junimii

române la învățătură”. Aici va urma studii comerciale în cadrul Institutului de Comerț din Anvers. După absolvirea Institutului, în 1871, își continuă studiile la Universitatea din Bruxelles, unde obține, după numai un an, titlul de doctor în drept.

La întoarcerea în țară, Vasile Conta va practica avocatura. De asemenea, reușește să obțină (în 1873), prin concurs, Catedra de Drept Civil de la Facultatea de Drept a Universității din Iași, unde va preda până la dispariția sa prematură. În 1879 este ales deputat de Iași și, în ciuda unor legături cu junimiștii, alege să practice activitatea politică în tabăra liberală. În urma acestei opțiuni, la 20 iulie 1880 devine ministru al Instrucțiunii Publice și Cultelor. Pentru că legea învățământului, pe care a dorit să o adopte, era prea îndrăzneată pentru timpul său, după mai puțin de un an de zile este nevoit să-și dea demisia din guvern (10 aprilie 1881). Pe de altă parte, boala de care suferea încă din fragedă copilărie (tuberculoză) se agravează și îl silește să meargă în Italia pentru tratament. Vasile Conta se stinge din viață la 24 aprilie 1882 și este înmormântat în cimitirul „Eternitatea” din Iași, cu funeralii naționale. Iată ce scria la moartea acestuia prietenul său, Mihai Eminescu, în ziarul „Timpul” din 25 aprilie 1882: „S-a săvârșit din viață fostul ministru de Culte și instrucțiune publică Vasile Conta (...) În dealmintrelea fondul caracterului lui era blând și inteligența sa caldă; nici nu se putea altfel, căci era originar din ținutul Neamțului, din acea rasă arhiromână de munteni care vorbește și cugetă încă și astăzi precum se scria în secolul al șaptesprezecelea. (...) Conta era un român get-beget și ca atare onest în fundul inimii lui și iubitor de adevăr”.

Între anii 1865–1869, pe când era elev în ultimele clase ale Liceului Național din Iași, Vasile Conta și-a petrecut vacanțele la Cahul, unde tatăl său, preotul Grigore Conta, fusese numit protoieru (1865). La finele acestor vacanțe se simțea atât de bine încât credea că a scăpat definitiv de boala crudă ce-l chinuia. Conta n-a folosit aceste vacanțe numai în scopul întremării sale fizice, ci, în ciuda tinereții sale, a desfășurat și o remarcabilă activitate culturală. „Kogălniceanu, care era la cuțite cu bătrânul Kara-Vasile, și Vasile Conta sunt figurile cele mai populare la Cahul. Cahulenii își fac o mândrie, că marele filozof român și fost ministru, Vasile Conta, s-a jucat pe ulițele Cahulului și că și-a petrecut o parte din copilărie printre dâșii. Îl țin minte mulți... când juca teatru în grădina lui Zuliano! Dar nu știu altceva despre el decât că a ajuns mare om în țară și că a fost ministru!... Despre cealaltă calitate, care, într-adevăr, i-a asigurat un loc printre nemuritorii neamului nostru... habar n-au”.

Despre pasiunea lui Vasile Conta pentru teatru în perioada cahuleană își va aminti, peste ani, sora sa, Ana Conta-Kernbach: „Rămas cu patima teatrului, organizează și joacă teatru de societate. Tot repertoriul acestor vremuri îl trece prin mâini: Alecsandri, Millo, C. Negruzzi. Dânsul era și regizorul și actorul de forță. Juca

pe Cucoana Chirița, pe Baba Hârca, pe Pălimarul din „Florin și Florica” etc. Cânta frumos, improviza cupletele de actualitate, le făcea și muzica. O melodie drăguță a lui, pe care și-o amintește soră-mea, am scris-o și am dat-o dlui Humpel. O dramă originală, care avea să se joace în Cahul, a rămas în păstrarea colegului Camil Ressu. Cine va fi găsit-o?” De asemenea, rătăcind prin localitățile de pe malul Prutului, îndrăgostitul de folclor Vasile Conta va elabora o culegere de poezii populare de pe meleagurile cahulene, intitulată „Cântece basarabene”, pe care o va transmite spre lectură și lui Mihai Eminescu, aflat la studii în Viena. Acesta îi va transmite următoarea apreciere: „Mi-ai trimis, domnule Conta, un prieten sincer ca să mă iau în ceasuri lungi și plictisitoare. A fost o revelație pentru mine Cântecele basarabene. Multe dintre ele seamănă cu cele din Moldova de Sus. Ah! cum aș dori să văd această parte înstrăinată...”

Vasile Conta va reveni pentru ultima oară la Cahul în august 1872, după ce își susținuse teza de doctor în drept la Bruxelles: „Era într-o seară de vară. Căldura coplesitoare și așteptarea neliniștită le mai trăia încă. Tata, care se dusesse la Iași să îl aducă, se coborî cel dintâi din trăsură, adresându-se către noi:

- Iată-l, vi l-am adus.

Nalt, slab, ras cu totul, cu părul blond, puțin buclat, și în toată făptura lui ceva așa de străin și așa de altfel decât la ceilalți oameni! Deși boala se manifestase de un an aproape, dânsul era vesel; cânta ori fluiera și era vorbăreț și bun cu noi, copiii, și bun cu toată lumea”. Din 1873 Vasile Conta frecventează ședințele „Junimii”, devenind în scurtă vreme unul dintre membrii de vază ai societății. Aici susține o serie de „prelecțiuni populare”, între care cele intitulate „Materialismul”, „Fetișismul”, „Starea economică” etc., sunt apreciate de marii oameni de cultură, printre care și Mihai Eminescu, pe atunci redactor al „Curierului de Iași”. Totodată, în revista „Convorbiri literare” își publică primele sale lucrări filosofice: „Teoria fatalismului” (1875-1876); „Teoria ondulațiunii universale” (1876-1877); „Originea speciilor” (1879); „Încercări de metafizică” (1879).

Vasile Conta a fost un mare iubitor și apărător al Basarabiei. Când, după războiul din 1877, rușii și-au manifestat intenția de a răpi din nou cele trei județe din sudul Basarabiei, a început să scrie articole de presă în apărarea acesteia: „Basarabia”, „Chestia Orientului” și „Viitorul României pregătit de domnii Brătianu și Kogălniceanu”. Articolele au fost preluate de toate ziarele românești ale vremii, toate trei, dar mai ales ultimul, având un mare ecou. Ca urmare, Vasile Conta, pe atunci profesor universitar și filozof consacrat, a ajuns personalitatea zilei, prin aceste materiale demonstrându-și încă o dată, în mod public, dragostea și atașamentul pentru Basarabia.

POEME

Elena OPREA

Clipe de vis

*Lasă-mă singură doar
câteva clipe de vis,
să respir întreaga constelație
de păsări cântătoare,
de triluri fierbinți,
ce trec prin mine ca un fior
arzător.*

*Vino aici,
lângă țărmul pierdut
când pescarii adulmecă stelele
nesfârșitului ocean, când luna
târzie se oprește în drum
căutând catargul pierdut,
și când pescărușii
îmbracă marea
cu aripi de iubire și dor.*

Negație

*Nu vreau să am nimic,
Decât seninul pur
Al unui cer nesfârșiat
De colții urii
Și-ai vitregei nevoi.
Nici toamna să nu-și scalde
Aripi în pieptul meu.
Nici cel mai mic ocean
Să nu-și reverse apele
În infinitul nor
Al unui fulger.
Nimic nu vreau să se prelingă
În arcușul plăpând
Al inimii mele din marea liniștită.*

Cugetare

*S-a scuturat puful
din trandafirii roșii
de pe aleea
ce desparte tăcerea...
În sobă
nu se mai aprinde
nici un lemn uscat.
E de vină vântul,
sau soarele
care mi-a ucis glasul?
Ori poate e de vină gândul
care se sbate
ca o pasăre sălbatică,
în colivia
de pe corabia mută.*

Nimeni n-are voie

*Nimeni n-are voie
Să se joace de-a viața,
Când vântul geme
În arșița furtunii
Jocul de-a viața
E ca un tren
Care aleargă fără oprire
Neștiind care e stația finală.*

Dilemă

*Este greu de înțeles
strălucirea din inimi
din pământ și din cer;
din copaci, din văzduh,
din strămoși, din surăs
și din tot ce formează
orizontul nespus
este greu de-nțeles
acest fir de opal
ce pătrunde iubirea
într-un punct din mintal
se pierde în zare
nu mai poți să-l atingi
și te uiți și te-ntrebi
e un vis sau eter*

Îndoială

*Poate e ceva ascuns
în drumul meu ciudat
lovit de incertitudinea
ce se naște în ramuri,
sau de lacrimile
sângelui răzvrătit...
Poate e iluzia mea
pe care vântul a risipit-o
prin cotloanele pădurii.
Parcă am auzit
țipătul unei frunze,
sau poate e un ecou
ce vine din alte lumi...*

Pași

*Pași înșirați lângă leagăn,
Pași rătăciți printre vise,
Pași aruncați
Peste marginea lumii,
Pași prin viață.*

Carul cu nestemate din Canare

(secvență dintr-un roman nenăscut)

Gruia COJOCARU

Când a intrat în apă, soarele lovea aproape vertical, apropierea de Ecuator făcându-l să îngăduie mai multă vreme în creștetul văzduhului. În vreme ce puținii turiști de pe plajă căutau să fugă de arșiță, țăranul era înfierbântat nu de sărutul astrului biruitor, ci de suflul unor senzații lăuntrice, pe care le credea ucise de timp. Totuși, deși zguduit în sinele său, era conștient că plutește într-un aer naiv, adolescentin, iar materializarea șanselor i se părea improbabilă. Era însă hotărât să joace totul pe o singură carte. Misterioasă, enigmatică, blonda pe care-o descoperise în complexul hotelier în care se cazaseră, își făcuse loc în sufletul său. Culmea e că „invadatoarea” era străină de izbândă, ori mai curând, își zicea ironic țăranul, se lipsea de așa trofeu...

„Bagă-ți mințile-n cap, istețule! Dama are cel mult jumătate din vârsta ta, și, în plus, e genul de star de cinema, ce poți să sperî?!?” se întreba țăranul înotând tulburat pe luciul Atlanticului. După câteva sute de metri, a schimbat direcția. Plutea paralel cu țărmul. Își fixase ca țintă o stâncă, ultima din raza de vedere, în care valurile se spărgeau, împrăștiind stropi de lumină în jur. Cel puțin doi kilometri, după estimarea lui. „Nu mă grăbesc”, își spuse, „când ajung, atunci e bine!”

Cu stânca de care aproape că nu-și dezlipea privirea în obiectiv și cu blonda ce-i forfeca fără milă materia din piept, trupul țăranului topea fără prea mult efort hălci bune din traseu. Văzu la o oarecare distanță o sumedenie de surfiști, care lunecau cu viteză pe plăci remorcate cu un catarg, unde era întinsă o velă. Primul său gând a fost să se retragă spre mal. Apoi, constatând că nu există geamanduri, și-a zis că, de vreme ce nu deranjează pe nimeni, se cuvine să fie, la rândul-i, lăsat în legea lui. La un moment dat se apropie de el un surfist. Îi spuse ceva

într-un grai străin, iar țăranul, înotând în picioare, ridică brațele și dădu din cap a nedumerire. Surfistul plecă, iar țăranul ținti din nou stânca. Veni apoi alt individ, după care se apropie și o tânără ce practica sportul nautic. Vorbeau și gesticulau cu multă convingere, însă țăranul le indică printr-un gest larg al mâinii stângi imensitatea albastră dimprejurul lor. Unul dintre ei își duse înspre ochi arătătorul și degetul mijlociu, mimând litera V. Atunci țăranul pricepu – exista riscul să nu fie văzut, iar pericolul unui accident fatal era real. „Da, își zise el, m-am comportat nătâng în ocean, ca pietonul care n-a pus în viața lui mâna pe volanul unui automobil și care, noaptea, mergând pe marginea drumului, în vreme ce două mașini își intersectau luminile în dreptul lui, avea pretenția să fie văzut și protejat de șoferi, că, de, și el vede autovehiculele!” „Am o scuză, cam palidă, ce-i drept, își continuă gândul țăranul, sunt la fel de ignorant, din moment ce nici eu n-am mers vreodată cu surf!”

Abia a început să înoate spre mal, că două bărci cu motor, conduse de doi indivizi, care puteau la fel de bine să fie turiști ori salvamari, l-au înconjurat, făcând cercuri furioase în jurul său. Unul era nervos, îi arunca niște vorbe, ce puteau însemna orice, dar era lesne de înțeles că nu puteau fi decât reproșuri, poate chiar mai mult. Celălalt era calm. Vântul se întetise, așa că valurile zvâcneau aprig. Când a dat să-și (re)alimenteze plămânii cu aer, un jet de apă au pompat cele două tipuri de valuri direct în stomacul țăranului. Însă n-a intrat niciun strop de lichid pe căile respiratorii. „Cel de Sus”, gândi el fulgerător, cu recunoștință. De regulă, în astfel de situații, apa pătrunde spre plămâni și, dacă n-o poți elimina imediat, urmează sufocarea, pentru că mișcările devin haotice și apa inundă tot interiorul omului. Totuși, de încă o rotire a bărcilor era nevoie pentru marea lui „odihnă”. Rotirea s-a produs, iar cel iritat a plecat fără să-l privească. Țăranul a mai supt o gură de apă, era încă lucid, dar obosit și moale, însă celălalt i-a aruncat o plasă dreptunghiulară, rigidă, cu ochiuri groase, ca de năvod, care era legată de o frânghie. Cu mișcări greoaie s-a agățat de ea, individul a tras de frânghie cu putere, ancorând plasa de barcă sus, oblic, în niște cârlige, apoi a accelerat întins înspre mal. La țărm necunoscutul i-a întins mâna și, surâzător, i-a arătat steagurile ce fluturau deasupra nisipului, dispuse din loc în loc. Pe fiecare scria WORLD CUP. Cupa Mondială de Wing-surfing era în desfășurare de etapă în preajma Insulei Fuerteventura...

Țăranul a privit lung, a zâmbit – carul cu nestemate se răsturna încet în Canare –, a îngăduit

câteva clipe, apoi a țâșnit cu forță înspre locul unde intrase în apă, alergând pe nisipul galben-vinețiu, negru pe alocuri.

N-a mai intrat în apă. Sub umbrelă s-a trântit pe șezlongul de lângă Ștefan, care citea o revistă germană cu specific medical, însă a căutat soarele aproape imediat, constatând că cele 30 de grade din aer nu fuseseră suficiente pentru a-l încălzi, după ieșirea din ocean. Adevărul era că unul dintre motivele pentru care oamenii nu îngăduiau prea mult în apă ținea de temperatura acesteia. E o diferență uriașă față de senzația binefăcătoare pe care, după o partidă de înot, o poți încerca la Marea Neagră. Cât despre Marea Mediterană, atât de suav și de cald te unduiești la cele, de regulă, 28 de grade încât aproape c-ai reuși să și dormi în apă, inclusiv noaptea, dac-ai avea un set de brațe suplimentare, care să-ți mențină creștetul la suprafață. Atlanticul însă era rece, crud. Nemilos, sălbatic, dar onest, te avertiza din start că nu-i de glumă cu el, nu te provoca lasciv, precum mările calde, cu arome de amazoane, dornice de întâlniri voluptuoase, dar veșnic la vânatoare de viață. Prin comparație, riscul de a sfârși în *"ghearele"* ori între *"colții"* oceanului era mult limitat, *"monstrul"* nu te îmbia să înoți prea departe, de vreme ce-ți clănțăneau dinții de frig atât la intrarea, cât și la ieșirea din apă.

– Cum a fost în *"baltă"*? îl întrebă Ștefan.

– Excelent, dar pentru azi e destul!

– Mă mir, la Mallorca stăteai ziua-ntreagă în apă, însă știm care-i diferența! adăugă el zâmbind. Dar e mai bine, așa vom explora împreună insula.

– Mie-mi convine oricum, înotul, prima oară într-o vacanță, a devenit element secundar. Prioritate-i în altă parte! adăugă el încet, ca pentru sine.

Ștefan oricum nu-l auzi, se cufundase deja într-un articol despre ultimele studii din chirurgia maxilo-facială. Între timp, țăranul s-a încălzit și a simțit nevoia să-și ude tălpile. Voia să simtă esențele subtile ale oceanului, precum bucătarul care adaugă un ultim praf de mirodenii, ori de sare în mâncare pentru potențarea aromelor. Nepotul său, Andrei, îl văzu și-i aruncă o minge de rugby pentru copii. A zărit-o în ultima clipă, dar a prins-o și i-a aruncat-o rapid Ilincăi, care aștepta.

– Rămâi tu cu Andrei, vreau să înot puțin cu Ilinca! îi ceru Ecaterina.

S-au depărtat iute, înotând câțiva zeci de metri, apoi s-au oprit privind înapoi. Țăranul simulă c-ar arunca mingea, sora lui flutură degetul arătător a refuz, însă nepoata îi făcu semn să le-o trimită. Unchiul făcu doi-trei pași în ocean și aruncă mingea cu toată forța, depășindu-le. Ecaterina se strădui s-

o recupereze, dar, chiar dacă înota destul de repede, mingea se depărta mai iute. După un minut a renunțat. Țăranul măsură distanța, însă, văzând cu ce viteză e dusă mingea de curenți, realizează că nici el n-are vreo șansă.

Cele două au ieșit din apă. Ilinca plânga în hohote, contaminându-l de bocet și pe fratele său. Degeaba le zicea Ecaterina c-o să le cumpere una asemănătoare, ori chiar alta mai frumoasă, copiii pe cea capturată de ocean o voiau.

– Știi, îi zise țăranul lui Ștefan, în drum spre hotel, la școala mea copiii au aceleași reacții în situații similare. Pe mine mă deranjează profund, însă am găsit antidotul...

– Care-i? îl întrebă neîncrezător cumnatul său.

– „*Să plângi când cineva apropiat moare, nu pentru orice fleac!*” asta le spun. Dur, fără menajamente! Și, crede-mă, efectul este imediat: copilul se potolește instant, zguduit!

– Dar nu-i rănești sensibilitatea?

– Când moartea lovește, nu te-ntreabă dacă ești dispus să o primești la masa familiei tale, mai mult sau mai puțin extinsă! La clasa la care activez, la catedră, am cazuri de copii cu părinți tineri decedați, e mai bine să-i pregătești pe elevi și pentru fața dureroasă a existenței!

Ștefan încuviință. Format la școala grea a medicinei militare, cunoștea direct relația cu moartea și atitudinea oamenilor în fața ei. Dar, cum era o fire pozitivă, schimbă subiectul:

– Să facem repede un duș și să ne plimbăm prin Costa Calma!

– Asta-i numele stațiunii noastre? întrebă țăranul.

– Da, și poate că închiriem o mașină, să explorăm insula!

– Important e să ne întoarcem la masa de seară!...

– Parcă nu puneai prea mare accent pe mâncare! se amuză Ștefan.

– Aici sunt delicatese la care n-am acces în țară! se apăra el.

Îl interesa în mică măsură masa, acasă mânca frugal de câțiva ani, fără să tânjească după ospețe pantagruelice, însă, la câte-un eveniment la care, uneori, era invitat știa să prețuiască iscusința unei mâini care trudea în bucătărie. Acum însă nu-i stătea capul la rafinamentul gastronomiei spaniole, ci la prilejul de a reîntâlni *"invadatoarea"* la orele cinei. Prioritatea. Și nu voia cu niciun chip să rateze oportunitatea.

Va urma

MAMĂ, ȘTII CEVA?

Valentina TECLICI

„Un trandafir pentru buzunarul tău” (A rose for your pocket) este un capitol al cărții „Învățăături despre iubire” (Teachings on love, Parallax Press, Berkeley, California, 1997) scrisă de călugărul budist Thich Naht Hanh (1926-2022), în care povestește cum și unde a aflat despre „Ziua mamei” ca sărbătoare națională. Prin reflecțiile sale, cât și prin sfaturile date celor care încă au mamele în viață a plantat semințele iubirii filiale în mințile celor care au avut norocul să citească lucrarea amintită.

Thich Nhat Hanh, numit și the „Father of Mindfulness” (Tatăl/Părintele vieții conștiente) se afla într-o vizită în Japonia, în districtul Ginza din Tokio împreună cu călugărul Thien An și s-au întâlnit cu câțiva studenți japonezi în fața unei librării. Una dintre studente, i-a pus discret o întrebare călugărului Thien An, apoi a scos din geantă o garoafă albă pe care a prins-o cu un bold pe roba călugărului Thich Nhat Hanh. Acesta a fost surprins și puțin jenat, dar nu a întrebat nimic, deși habar nu avea ce însemna acest gest. A încercat să se comporte natural, gândindu-se că era vorba de o tradiție locală. Thich Nhat Hanh a vorbit fluent în limbile sanscrită, pali, franceză, engleză, chineză, dar nu vorbea japoneza. După ce studenții au plecat, cei doi călugări au intrat în librărie și Thien An i-a spus că în acea zi, în Japonia, sărbătoreau „Ziua Mamei”*. Thich Nhat Hanh care crescuse în mediul rural, în centrul Vietnamului, nu auzise niciodată despre existența acestei sărbători.

Călugărul Thien An a continuat cu explicațiile spunându-i că în Japonia, dacă mama ta este încă în viață, prinzi o floare roșie la buzunarul sau reverul hainei, fiind mândru și bucuros că încă ai o mamă. Dacă mama ta nu mai este în viață, porți o floare albă. Aflând aceste amănunte, călugărul Thich Nhat Hanh și-a spus în gând: „M-am uitat la floarea albă de pe roba mea și dintr-o dată m-am simțit atât de nefericit. Eram la fel de orfan ca oricare alt orfan nefericit și noi, orfanii, nu mai puteam purta cu mândrie flori roșii la butoniere. Cei care poartă flori albe suferă, iar gândurile lor se

întorc la mamele lor. Nu pot uita că mama nu mai este acolo. Cei care poartă flori roșii sunt atât de fericiți, știind că mamele lor sunt încă în viață. Pot încerca să-i facă pe plac înainte ca ea să plece și să fie prea târziu. Mi se pare un obicei frumos. Propun să-l adoptăm în Vietnam și în Occident.”

Desigur această experiență l-a mișcat profund pe Zen Master Thich Nhat Hanh pentru că i-a acordat un capitol aparte în „Învățăături despre iubire”, în care și-a continuat reflecțiile: „Mama este o sursă nemărginită de iubire, o comoară inepuizabilă. Dar, din păcate, uneori uităm. O mamă este cel mai frumos cadou care ni s-a oferit. Cei care încă mai aveți mama aproape, vă rog să nu așteptați moartea ei pentru a spune: Doamne, am trăit alături de mama mea în toți acești ani fără să mă uit atent la ea. Doar scurte priviri, câteva cuvinte schimbate - cerând niște bani de buzunar sau un lucru ori altul. Te ghemuiești lângă ea ca să te încălzești, ești ursuz, te superi pe ea. Îți complici viața, făcând-o să se îngrijoreze, să-și submineze sănătatea, făcând-o să adoarmă târziu și să se trezească devreme. Multe mame mor tinere din cauza copiilor lor. De-a lungul vieții așteptăm de la ea să gătească, să spele și să facă ordine după noi, în timp ce noi ne gândim doar la studiile și carierele noastre. Mamele noastre nu mai au timp să se uite adânc la noi, iar noi suntem prea ocupați să le privim îndeaproape. Abia atunci când ea nu mai este acolo, ne dăm seama că nu am fost niciodată conștienți că avem o mamă”. Desigur că mulți dintre noi, în calitate de fii și fiice ori de mame, putem fi în rezonanță cu aceste gânduri.

Iată ce sugerează Thich Nhat Hanh celor care încă poartă de Ziua Mamei o floare roșie la rever: „În această seară, când te întorci de la școală sau de la serviciu sau, dacă nu locuiești cu mama ta, data viitoare când o vizitezi, poate vrei să intri în camera ei și, cu un zâmbet calm și tăcut, să te așezi lângă ea. Fără să spui nimic, atrage-i atenția. Apoi, uită-te la ea îndelung, privește-o profund. Fă asta pentru a o vedea cu adevărat, pentru a-ți da seama că este acolo, în viață, lângă tine. Ia-o de mână și pune-i o întrebare pentru a-i capta atenția: Mamă, știi ceva? Ea va fi surprinsă și probabil că va zâmbi când te va întreba: Ce anume, dragă? Continuă să te uiți în ochii ei și, zâmbind senin, spune-i: Știi că te iubesc? Pune-i această întrebare fără a aștepta un răspuns. Chiar dacă ai treizeci sau patruzeci de ani ori mai mult, întreab-o ca fiind copilul mamei tale. Mama ta și tu veți fi fericiți, conștienți că trăiți în iubire veșnică. Apoi, mâine, când te va părăsi, nu vei avea nici un regret.”

Referindu-mă la mine, care port de mai bine de un sfert de veac o floare albă la reverul sufletului, mărturisesc că port și floarea regretului. Când trăiam în România, primeam de 8 martie, flori, mici daruri de

la fiicele mele și încă păstrez fotografiile lor făcute la școală, în învățământul primar. Acum, când ele încă poartă o floare roșie, primesc semnele lor de iubire nu doar de 8 martie, ori în prima și a doua duminică din mai, ci de câteva ori pe săptămână și mă consider cea mai fericită mamă din lume. Sigur, ele nu vor purta nici măcar o petală de regret când eu nu voi mai fi.

„Ziua mamei” este sărbătorită în multe țări din lume, dar datele și tradițiile diferă în funcție de cultură. Majoritatea țărilor din întreaga lume sărbătoresc „Ziua Mamei”, inclusiv cea mai mare parte a Europei, Asia, Australia, Noua Zeelandă, India și Japonia în a doua zi de duminică a lunii mai. Multe țări arabe precum Egipt, Irak, Arabia Saudită și multe altele sărbătoresc „Ziua Mamei” pe 21 martie (echinocțiul de primăvară). Unele țări, precum Marea Britanie, Irlanda și altele sărbătoresc în a patra duminică din Postul Paștelui și o

numesc Duminica Mamei. Multe țări euroasiatice din sudul și estul continentelor, inclusiv Rusia, sărbătoresc „Ziua Mamei” împreună cu Ziua Internațională a Femeii pe 8 martie.

În anul 1914 președintele Statelor Unite, Woodrow Wilson (care a primit premiul Nobel pentru Pace în 1919) a promulgat legea de „Ziua Mamei”, afirmând că Ziua va fi sărbătorită în a doua duminică a lunii mai și va fi o sărbătoare națională. În România, această zi a fost oficializată în 2009, când Parlamentul României a adoptat legea prin care a stabilit prima duminică din luna mai „Ziua mamei”, înlocuind astfel, celebrarea generică a „Zilei Femeii” din 8 martie.

La mulți ani tuturor mamelor din orice loc al lumii!

Maxime și Cugetări

Ion Iancu VALE

* Nici o vorbă înțeleaptă nu este de necombătut, ori cât ar părea ea de logică și de adevărată, la prima vedere. Se va găsi, mai devreme sau mai târziu, o altă replică, la fel de

„înțeleaptă”, care să o modifice.

* Dacă eu nu eram, nimic nu era.

* Sunt oameni care nu se destăinuie niciodată, pentru că ori nu au ce să spună, ori le e teamă să spună.

* Nu e greu să ucizi, e greu să vrei să ucizi.

* Până la urmă problema nu este cine a creat Omul, ci de ce a fost creat.

* O slugă cuminte, la un stăpân bun, este mai fericită decât stăpânul.

* Unii mor din lipsa banilor, alții din grija lor.

* Dumnezeu nu caută oamenii, El, însă, îi așteaptă.

* Omul care nu are minte să înțeleagă un alt om, se supără pe el.

* Omul înțelept îl adoră pe Dumnezeu, dar nu-i este frică de El.

* Ești cea ce faci, nu cea ce spui că faci.

* Când spui „să vedem” spui de fapt „nu”.

* Credința în Dumnezeu reprezintă în cele din urmă, gândul bun și fapta bună, restul este demagogie și politică.

* Nu poți salva un om, care preferă să rabde de foame, în loc să moară luptând.

* Nu avea niciodată surprize neplăcute, pentru că era pregătit să accepte, până la proba contrarie, și ceea ce părea să nu fie adevărat.

* Înțelepciunea este Har, cu ea te naști, vârsta doar o aprofundează...

* Înțelepciunea, Preoția și Poezia nu au relevanță fără Har Divin.

* Întodeauna oamenii, așa ziși pașnici și normali, au stopat schimbarea și dezvoltarea societății în care au trăit.

* Viața fiecărui om este un „roman” dar nu orce viață merită scrisă.

* Sunt vorbe pe care le treci cu vederea și vorbe care te au în vedere.

* Dreptatea, doar Dumnezeu o realizează, oamenii o interpretează.

* Un liber cugetător cultivat, este mult mai uman decât un religios ignorant.

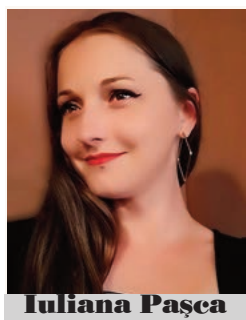
* Numai ce nu există nu se poate afla. (onirică)

* Dumnezeu nu pedepsește poporul român, El l-a părăsit. (onirică)

* Ca să ȘTII nu este suficient să fi informat ci să ai și capacitatea și intuiția de a decela informațiile, acestea fiind de obicei contradictorii.

* Nu e totuna să fi spiritual sau să fi un om de spirit.

* Nu eluda niciodată nicio informare, ori cât ți-ar fi părea de absurdă inițial, gândindu-te „dar dacă este adevărat?”.

COLAJ LIRIC

Poezie fără frontiere ITHACA

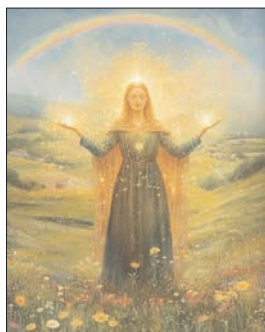
Chipul tău printre degetele mele

Într-o seară ne plimbam
pe lângă lac, mamă. Lebedele
alunecau încet pe apă
sub lumina blândă a amurgului.
Pe chipul tău obosit, luna
își reflecta paloarea.

Însă tu nu mai ești. Luna
se ascunde pierzându-se printre
valuri
cu minunatul tău portret
și amintirea acelei seri.
Îmi cufund mâinile în marginea apei
și-ți simt chipul printre degete.
Nu-i nimeni să asculte!

IRMA KURTI, Italia-Albania

Traducere: Germain Droogenbroodt

Brigid, zeița luminii

Văzând lumea noastră arzând, te
întrebi, cu siguranță
cum am rătăcit atât de departe de
calea ta
zeiță născută din lumină, învăluită
într-o mantie de raze--
tu, ai cărei pași înfloreau în calea
noastră
cu caprifoi succulent, aurind fiecare
deal în ajunc ondulat,
crescându-l pe Duir, mărețul stejar, în
păduri zumzăitoare,
să se umple de cântecul ciocârliei,
făcând somonii să sară
vioi peste argintii pâraie — cheamă-
ne înapoi acum,
să bem din izvorul tău prețios, să ne
vindecăm
în templul tău de lumină, să-ți
închinăm iar sălbăticiunea sacră.

Anne Casey, Ireland

Traducere: Iuliana Pașca

Serviciul

Scriu ca să simt în vene
zborul pietrei.

Așteptarea păcii
în această țară a grenadelor
modelată
în tăcerea fructului.

Scriu precum aș săpa
în mijlocul umbrei
o mare de limpezime.

Pietre vii ale posibilității,
cuvintele înalță
crima, păsările mlaștinei.

Scriu
în marele spațiu întunecat
care suntem și care ne inundă.

Casimiro de Brito, Portugalia 1938–2024

Traducere: Iuliana Pașca

Intenția contează

**Gabriela
CĂLUȚIU SONNENBERG**

Nu-mi dă pace un gând. Mă bruiază din off de mai bine de trei luni, de când am vizitat cochetul oraș german Trier, locul cel mai vestit din Germania atunci când vine vorba despre tangențele nemțești cu Imperiul Roman. Adresa sa este un reper obligatoriu pe lista excursiilor școlare din Germania și învecinatele Belgia, Olanda și Luxembourg, ținând de cultura generală. Atracției sale nu m-am sustras nici eu.

Se pot vizita la Trier vestigiile aproape intacte ale vestitului limes, zidul care în urmă cu 2000 de ani trasa granița de nord a Imperiului Roman. Dar merită văzut și amfiteatrul, vestit pentru eleganța băilor sale termale, precursorile SPA-ului nostru modern. În primul rând este însă obligatoriu să vedem celebra Porta Nigra, cea prin care și-au făcut intrarea triumfală cortegii întregi de centurioni, în frunte cu invincibilii lor Imperatori. Bănuiesc că tot pe acolo au și ieșit. Duși au fost pe veci, căci Trierul a avut în antichitate mult mai mulți locuitori decât are acum. Pe atunci era o metropolă, care atrăgea magnetic toate neamurile pământului. Era nici mai mult nici mai puțin cea mai nordică dintre capitalele de provincii romane!

Orașul nu m-a dezamăgit. Am plecat de acolo încântată, ba chiar mi-am luat și o carte de bucate și am rămas surprinsă de ingredientele ciudate, practic necunoscute de pe vremea romanilor. Firesc ar fi, după o astfel de baie în latinătate, să-mi rămână întipărită pe retină o imagine impregnată de spiritul roman. Ei bine, cu totul altceva m-a marcat. Mi-a rămas în memorie o statuie, ce-i drept una mare, de 5,50 m înălțime și cu greutate de peste două tone, statuia lui Karl Marx, fiul cel mai vestit al orașului. Monumentul este imposibil de trecut cu vederea, fiind amplasat la doar câțiva metri distanță de Porta Nigra. Antichitate și modernitate într-un singur cadru fotografic!

Simpla prezență a acestei statui ridică multe semne de întrebare. Recunosc, am rămas și eu descumpănită la vederea ei, dar știu că nu sunt singura care se uită la ea cu sentimente amestecate. S-au iscat discuții aprige, care au ajuns până în

Bundestag, atunci când, în anul 2018, China i-a oferit orașului Trier acest cadou neașteptat. De frumoasă e frumoasă statuia, recunosc, se vede că e făcută de un artist priceput. Vorbim despre un colos din bronz, reprezentându-l pe Marx cu o carte în mână și cu chica în vânt, dând pasul spre lumea care i se așterne la picioare. Un vizionar purtat de idealul de a o lua omenirea cu asalt!

Nu puțini au fost cetățenii germani care s-au opus amplasării acestei statui în spațiul public. Mulți oameni au suferit din cauza represiei comunistilor inspirați din teoriile lui Karl Marx și nu vor să dea ochii cu el de câte ori ies din casă. Totuși, germanii au fost nevoiți să accepte darul, ca să nu-i supere pe partenerii lor de afaceri chinezi. De dragul armoniei între popoare s-a găsit o soluție de compromis: Marx a rămas pe un soclu mai mic și a fost amplasat la un loc mai dosnic decât cel dorit preferat de chinezi. Parcă-i văd pe „generoșii” zâmbăreți cu ochi migdalați râzându-și în pumni după șotia aceasta...

Episodul îmi amintește de o anecdotă savuroasă de prin anii șaptezeci: Brejnev, în vizită la Jimmy Carter, îi mărturisește că ar fi avut un vis, în care Casa Albă l-ar fi întâmpinat cu o panglică galbenă la ușa, pe care era scris „Bun venit în Statele Americane”. Bush nu se lasă și îi dă replica: „Eu m-am visat la ușa Kremlinului. Și acolo atârna o panglică, dar roșie.

Mesajul nu l-am putut citi, pentru că era scris în chineză.”

Revenind la statuile noastre, la scurt timp după aventura cu Marx am ajuns în România. Într-o grădină din vecini am dat peste nimeni altcineva decât Stalin! Bustul lui era instalat precar pe o centrifugă ruginită de mașină de spălat. Cineva îl găsisese printre zidurile fostei noastre fabrici de ață, „Firul Roșu”. „Pepionkel”, cum îi spuneau pe vremuri sașii ardeleni în batjocură, avea nasul ciuntit, probabil l-a maltratată cineva când l-a dat jos de la soclu. Pe meritate, pentru că a făcut mult rău cu bună știință la viața lui. Marx, în schimb, beneficiază de clemență, pentru că el de fapt ne-a vrut binele atunci când a scris Manifestul.

Concluzia mea este: atât tolerarea lui Marx, cât și condamnarea lui Stalin, postulează unul și același principiu: intenția contează.

CAPSOMANUL

Dumitru IONESCU-VRĂNEȘTEANU

Motto:

„Dumnezeu este dragoste
și cine rămâne în dragoste
rămâne în Dumnezeu
și Dumnezeu rămâne în el!”
(Biblia, 1 Ioan, 4-16b)

Știți...

Ca să liniștesc apele de la început, ori să le tulbur... nu am vrut să încep nuvela în felul ăsta, nu este titlul pe care mi l-am dorit. Intenția a fost cu totul alta, dar am fost „criticat”! Pe bună dreptate? Îmi închipui că mulți dintre voi, probabil, v-ați și încrunțat. Vă înțeleg! E o reacție firească, întocmai ca a celui care se află în fața unei probleme de matematică. Și trebuie rezolvată, că nu vrem „necunoscute”, nu vrem să cântăm aceeași melodie *over and over again, da capo al fine*!

Întrebarea e: cam ce-ar fi insinuarea asta, cu „Capsomanul”? Și ce-nseamnă, în primul rând, „capsoman”? La urma urmei, titlul nuvelei este scurt, „decent” și răspunde cerințelor scrisului (mai) profesional, vorbesc de efortul antrenat, calificat; într-adevăr, nu „insultă” pe nimeni, nici pe cel care l-a scris, nici pe cei care-l citesc... Sau poate, să fie un „copycat”, imitând „Idiotul”, dacă vă amintiți de romanul lui Dostoevsky? Nu! Atunci? Inițial, titlul cu care „am botezat” nuvela a fost înșirat pe trei rânduri și arăta cam așa: „Capsomanu’, Ruxandra și lecția de istorie/ iubire sau farsă?/ În cele din urmă, adevăr!”.

Știu...

E un titlu extrem de lung, un titlu care spune totul de la început și asta numai în trei rânduri. De ce să ne mai complicăm cu detalii! Aici intervine, însă, „comoara” pe care vreau cu tot dinadinsul să mi-o împart cu semenii! Este, într-adevăr, tot ce-am adunat, talismanul... dar vreau să fie și în cuferele ființelor voastre. Căci vreau, la modul cel mai onest posibil, să simțiți și voi ce am simțit eu atunci, ce am în suflet, ce am pe inimă... Este o poveste frumoasă, dar cu implicații! Să fie posibilă redactarea „testamentului”? Aici cred că v-am încurcat, e un testament cu totul deosebit, al unuia (eu fiind acela!) care emigrează, pur și simplu, de la moarte la viață, și nu invers! Oare să fie vorba de confesiuni, în stilul celor care se fac în Biserica catolică... Hm!

Spunând acestea... niciodată nu am pretins c-aș fi altceva decât ceea ce sunt, deși uneori aș fi fost tentat să o fac! În speță, nu sunt un scriitor de profesie, nu am fost. Ceea ce pot spune e că, de când mă știu, am fost un fel de „patos” închinat ființialului, cumva stăvilit de „baraje” impuse, acelea ridicate în lumea noastră, am fost un fel de lac al sufletului în care apa bucuriilor vieții abia aștepta (și așteaptă) să fie eliberată, slobozită și să ude pământul altora.

Cântecele sufletului?

Ce pot spune despre?

Da! Au existat dintotdeauna cântecele sufletului! În atelierul de sculptură a destinului, puterea emoției silefuește marmura semnificațiilor. Parcă-l văd pe Brâncuși, dar nu omul din el, sculptând menirea gândurilor, dăltuind vremurile, adâncul sens al șoptelor visării... este *Coloana infinitului*. Am admirat această *catedrală a esteticii românești*, am îmbrățișat-o cu privirea, aș fi vrut chiar s-o furiez în mine, s-o iau, dar nu a fost posibil... sufletul îmi spunea...

Cunoscută inițial sub numele de *Coloana recunoștinței fără de sfârșit*, capodopera lui Brâncuși este un eveniment estetic, este glasul a tot ce poate fi etic mai bun, adunat de-a lungul secolelor în istoria frământată a neamului, ne vorbește de urcușurile, de coborâșurile vieții, de înălțarea la cer a sufletelor. Mă alătur acestui comentariu cu toată ființa. Cine a făcut-o, a simțit... poate chiar și eu? Momumentul din inima Olteniei sfidează uitarea, moartea, chiar trecerea impasibilă a timpului, proclamând, așa cum românii au înțeles dintotdeauna, viața, etica și în final, posibilitatea întâlnirii omului cu Dumnezeu. *Masa Tăcerii și Poarta Sărutului*, celelalte două sculpturi ale ansamblului monumental de la Târgu Jiu, deși închinare eroilor căzuți în luptele din 1916, ne focalizează atenția asupra adevărului vieții, asupra a ceea ce trăim... vorbesc de taina sărutului, de enigma gândurilor nespuse.

Da!

Există și un ecou al gândurilor, o pictură a binecuvântărilor care ne însoțesc întocmai ca un vis pe meleagurile strării ale unei lumi singulare, conștiința, această lume al cărei mesaj existențial nu se lasă întotdeauna cunoscut. Să nu mai zic de *lyrics... the lyrics...* cuvintele prin care exprimăm îndeaproape emoțiile, cântecele sufletului. Vor putea fi ele vreodată, vor putea fi dăltuite cu adevărat în puterea adevărului... semantica lor va fi de-ajuns? ar murmura, ostentativ, unii. Sunt cei care-și doresc testul *eternității*, nădărdind cumva și în ajutorul cutumelor pământului... aceste cutume care se încapățânează, insistând să primească atât de puțin!

Extrapolând *imaginea gândului* asupra monumentalității vieții... sfios și înțelept, sper, intens pragmatic, numesc patru inscripții ale devenirii. Sunt încrustate în habitatul istoriilor universale: *atunci și acolo, acum și aici!* Chiar mai mult, aceste inscripții în al căror punct de referință este așezat omul, converg într-o sintagmă distinctă, atingând ceea ce noi, umanii, considerăm a fi *indescriptibilul*.

Pentru mine, însă, ele arată ca stâlpii unui pod ideal ce se întinde grațios și tainic, întinzându-se peste enigma rațiunii *tablourilor* existenței, definindu-ne istoria. Nu o fac la întâmplare, după cum veți vedea - și nu mi se pare emfatic, pretențios - așa am simțit. De data aceasta e intuiția care m-a îndeamnat la o asemenea alegere. *Just to give it the personal touch*, cum ar zice australienii în mijlocul cărora trăiesc. Mă simt, într-un fel, jenat... dar așa s-a întâmplat, chiar așa: am scris vreo douăzeci de titluri pentru povestea care vă stă în față.

Natural, multe deliberări m-au condus spre actualul titlu, *slowly but surely* descătușând emoții. Să le numesc, așa cum era de așteptat, cântecele sufletului? Doresc tare mult să le auziți, să le îngăduiți. Sunt o lume aparte. Le dezleg! Nu că aș fi vrut să rezolv ceva odată și pentru totdeauna sau să impresionez ci, pur și simplu, mă simt într-ale mele, m-am jucat cu instinctul, a fost simțul nuanțelor. Totuși, douăzeci de titluri!?

Știu!

Nu este bine să încep cu mărturisirile așa repede, dar ce te faci când inima e împărțită, e făcută praf, când în ea este dragoste dar și ură, speranță dar și decepții, liniște dar și furtună, sobrietate, modestie, înfrânare dar și explozia patimilor sufletești, cele platonice exprimate și mai ales, trăite... ce te faci când în inimă îți au loc victoria dar și înfrângerile, când binele și răul se luptă încleștându-se ca s-o cucerească și bătaia, ca s-o zică simplu și *dezbrăcat*, arată urât... Ce te faci când, potențial, stigma sechelelor te poate schilodi psihologic pe-o viață întreagă? Din nefericire, asta e *avalanșa* pe care v-o pot oferi, alta n-am! V-ați așteptat la una ca asta? Poate sunteți surprinși. Este prea mult, este prea devreme?

Conflicte...

Nu arată deloc strălucit... antagonismele vieții izbînd brutal, lovindu-se unul de altul și toate în mine. Cu intenția lor nefastă, ascunsă au vrut să-mi prefacă în zdrențe, să-mi umple cu noroi vâlul romantic al celor câteva cuvinte pe care le voi scrie. Ce mizerie! Nu vreau să o recunosc, nu există validare pentru așa ceva. Este vorba de zecile de ani care au trecut. Sunt anii mei ciobiți de experiențe nefaste!

Icoana

Pare greu de crezut, dar aș vrea să mă relaxez, adică să mă gândesc la... *nimic!* E convenient și cumva, destul de ieftin! *Spectrum senectutis, modus vivendi!* Amurgul vieții? Cam asta ar fi!

oate c-ați auzit expresia „*De ce te uiți ca curca-n lemne?*”. Scuzați cacofonia! Și care-ar fi lemnele dacă eu sunt curca? Păi nu e dificil să aflăm: sunt unii care definesc *existența ca fiind un concept fundamental cuprinzând cu dificultate totalitatea determinărilor sale. Aperceptiv, existența este o fenomenalitate dinamică, primară, este reprezentarea minimală mijlocită de simțuri*. Ce să mai zică? Arată foarte inteligent compilarea, îmi place, chiar mă bucură, dar vă întreb eu: cum de m-am oprit aici, de ce nu m-am uitat în altă parte? Puteți să-mi spuneți? Nu! Ha, că v-am prins!

Și ce-or fi având de-a face toate astea cu istoriile mele, cu narațiunile soartei care s-a ntîmplat să-mi decimeze habitatul natural, cuibul lui Puișor (că așa eram alintat), să-mi distrugă acele fantezii ale *minunilor*, puterea frumosului? Titlul pe care l-a ales „*Capsomanul*” (dacă vă uitați în jur după un alt capsoman, nu-l veți găsi... Eu sunt acela!). Titlul ăsta apare ciudat. E cu intenție! Să fie ascunsă în spatele celor trei rînduri o poveste de dragoste?

Și povestea asta, chiar dac-ar fi acolo și după cum veți vedea, nu știu ce înțelegeți voi prin dragoste până la urmă!? Dar istoria mea se dovedește a fi, mai întâi de toate, o icoană a cheiței vii care deschide ușa darurilor cerești oferite oamenilor. La o privire mai atentă, această icoană este în grija cuiva, este atinsă, dar nu *de visul unei umbre* sau *umbra unui vis* (după cum se revolta, genial, Eminescu), ci de însuși Dumnezeu. Încăperile sufletului nostru îi aparțin, ca de fapt totul în lumea asta, văzutele cu detaliile lor, nevăzutele cu enigma lor. Căci El deschide și tot El închide totul, e Stăpânul absolut al posibilităților, al devenirii (bănuiesc eu, poate chiar și al reversului devenirii. De ce nu?).

Certitudinea face parte din esența care îi aparține, măcar că această certitudine, acum și aici, este parțial cunoscută de noi... în afară, poate, de Toma care l-a atins (nu l-a atins) pe Dumnezeu și pe om în același timp. El a simțit rănile Fiului lui Dumnezeu! Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat. Isus Cristos era și Fiul al omului. Rezultatul a fost emoția sufletească, puternicul sens al adevărului care descopereau, într-o nouă dimensiune, splendoarea altfel inexprimabilă a darului de a exista în Yahveh. „*Domnul meu și Dumnezeul meu!*” exclama, inundat de certitudine, Toma.

Credință sau necredință, concepte intrinseci lecțiilor fundamentale care ne explică validitatea principiilor existenței. Într-un fel sau în altul, vorbesc de viață dar

și de moarte. Căci și moartea este un fel de a fi sau, mai precis, de a nu fi. Semantic, în spectrul negativelor sau al pozitivelor, există un singur verb care lămurește totul; este verbul *a fi*... și este de ajuns în exercițiul logicii cu care percepem existența.

Domnul meu și Dumnezeu meu! De data asta, copleșit de umilință și după mai bine de două mii de ani, îmi vine rândul să repet cuvintele lui Toma. Sunt fericit că am crezut în Mântuitorul fără a-l atinge, fizic, rănilor. Este afirmația credinței mărturisind în mine fericirea omului agățat în dantela imensităților, răsfățat în voia dragostei lui Dumnezeu! Lecțiile credinței au fost pregătite înțelept pentru toate generațiile de pe fața pământului, pentru cei care aveau să vină, pentru mine, pentru tine și nu numai... pentru vremurile universale mărturisind ceea ce noi, mângâiați profetic, am numit și numim dintotdeauna: *Forever and ever. Looks like fairy tale!* Să fie ca în basme? Nici gând!

Mă gândesc la impactul pe care-l are asupra omului *actul* prin care Dumnezeu și-a asumat proprietatea, drepturile... Ce cuvinte fără sens și totuși... Vorbesc despre voința Celui prea Înalt făcută nouă de cunoscut încă de pe timpul în care nu existam noi și cu *drepturile* noastre, adică mai înainte de începuturile zidirii! Este vorba, explicit și pentru a câta oară, de providență! Simplu, complicat?

Ce revelație!

Citiți, vă rog, prima pagină din Biblie. Acolo veți găsi miraculoasa Creație, acolo, în *Geneza*! Poate, dacă veți fi curioși, v-aș mai sugera *Coloseni* 1-15,20, sau *Efesenii* 1-3,23. Iar dacă, totuși, nu veți fi edificați, vă rog să citiți și *Evangelia după Ioan*, primul capitol, primele câteva versete... căci acolo se mărturisește primordialitatea Domnului Isus Cristos în raport cu *Lucrările Zidirii*, cu lucrarea mâinilor Sale. Ce reflecții îmbrățișând supranaturalul! E un fel de *3D* aparținând etosului creștin, o inițiere în tainele conștientizării prin care aflăm cine suntem, de unde venim și care ne e locul și rolul în structurile universale.

Acum și aici

Acum și aici, în era pământească! Da! Cât despre mine, aș dori să *zbor* cu gândul mai departe, mult mai adânc și mult mai înalt. Să-mi împrăști ființa pretutindeni, deasupra tărâmului *frământat* de limitările valorilor raționalului, adică dincolo de cunoaștere, în tainica evidență a *caracterului Dumnezeirii*. Îmi doresc tare mult să mă odihnesc în acea revelație stărilor universale în care subiectul și obiectul cunoașterii sunt scoase din uz, dispar, sunt *obsoletus-a-um*! Nu sunt sigur de pluralul în limba română; dicționarele m-au lăsat nelămurit... se mai întâmplă!

Și cu universalitatea asta!

Sună exotic, ireal? Am ajuns un idealist sau eram? Cer cu mult mai mult decât mi-aș putea permite? În Numele Domnului Isus Cristos, îndrăznesc să vă spun că nu cer prea mult. Nu cer! Sunt creștin și Dumnezeu știe ce-mi trebuie. După bunul Lui plac, primesc în așa fel încât să-mi ajungă. Acum și aici. Cu îngăduința Lui, transcend chiar enigmatică imaginea a tablourilor existenței.

Bunătața lui Dumnezeu îmi conduce sufletul spre locașurile Lui, spre îndepărtatele și totuși apropiatele inscripții pe care le-am numit mai devreme, spre miraculosul eveniment al prezentului continuu, în așa fel ca să-nțeleg tainele care mă explică: totul este prin El, din El și pentru El... nu e nimic, dar absolut nimic de la mine, nici măcar imaginația!

Și uite-așa, într-un sens adânc meditativ, apare pe scena vieții mele entuziasmul privind către *spectrul* pe care-l cunosc. Sunt abundentele evidențe ale speranței exprimate în cuvintele omenești *acum și aici*. Într-un fel anume, văd sensul de netăgăduit al timpului, al spațiului, stări implicate adânc în ceea ce numesc eu *cunoașterea de sine*. Aceste inscripții poposesc în noi toți din acronicele și îndepărtatele *atunci și acolo*! Am mai spus-o. Avem, oare, de a face cu o ecuație a vieții în care sunt prea multe necunoscute?

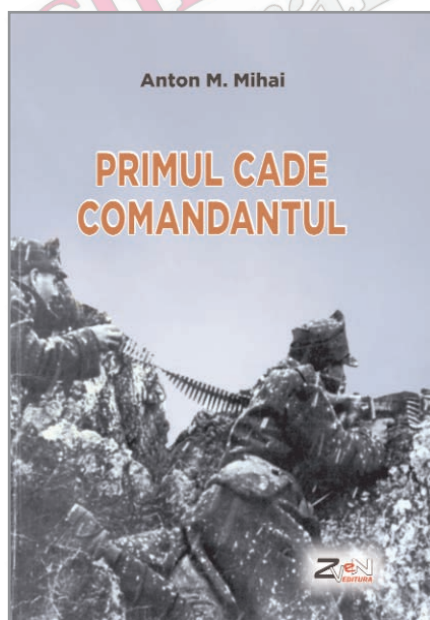
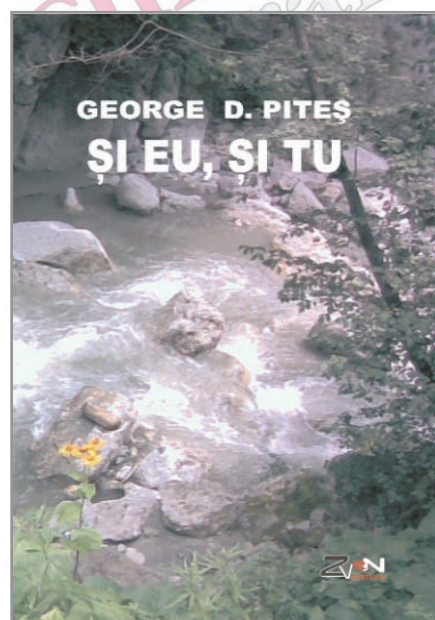
La urma urmei, curgerea timpului și imensitatea spațiului sunt realități pe care nu le putem controla, căci explicația lor nu ne aparține. Cu toate astea, încercăm, brav, să le avem ca punct de referință în propria noastră experiență; iar dacă suntem sufocați de obstacolele puse în fața cunoașterii de propriul nostru *Eu*, asta vă sună familiar? Știu, am *distrus* ultima frază suprapunând nepermis cuvintele *noastre, nostru, propriu*. Am făcut-o cu un scop anume, îl subliniez: am vrut să fiu sigur, să fim siguri că am realizat cine suntem, de ce suntem și unde suntem... iată o temă de gândire!

Dalai Lama-și învața audiența: „*Nu putem obține niciodată pacea în lumea exterioară până când nu facem pace cu propria persoană!*”. Și frământările dragostei intră în calculul păcii! „*Dragoste și pace*” sunt cuvinte cu o încărcătură semantică extraordinară. Au fost folosite și de Fiul lui Dumnezeu, de Isus Cristos pentru că, mai întâi de toate, El le-a creat. A fost un început al începuturilor, un *ab initio*. Oare le-am înțeles, le acceptăm așa cum au fost gândite? Cristosul ne îndemna, poruncind cu blândețe: „*Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții; cum v-am iubit Eu, așa să vă iubiți și voi unii pe alții*”. (*Ioan 13-34,35*). Anumite istorii nu se pot șterge, rămân pentru totdeauna: Isus Cristos, Mântuitorul, și-a dat viața pentru noi... *L-am răstignit!*

Va urma

C r i din biblioteca revistei Climare literare

Cogito

„Nimic din ce g nde te  i face omul nu este indestructibil,
căci ori unde  i ori c nd poate interveni „Neprev zutul...”